Brugerhåndbog til

Digital pressefotografering

på Fyns Amts Avis

Nikon D1 Apple PowerBook G3 Adobe Photoshop 5

© Michael Bager

- 1. udgave marts 2000
- 2. reviderede udgave juli 2000

Indholdsfortegnelse

Arbeidsgangen på Fyns Amts Avis	
Nyt digitalt billedflow på Fyns Amts Avis	5
Nikon D1	
LCD-Monitor	6
Hvidbalance	7
Objektiver	7
Billedformater	8
Custom – funktioner	10
Kontrast kontrol	11
Delekamera	11
Flash	12
ISO og digital støj	13
Batterier	
Rens af CCD	14
Computer	
Windows PC og Macintosh	16
Apple PowerBook G3	16
Håndtering af CompactFlash-kort	16
Monitor betragtningsvinkel	17
Tilslutning af 21" monitor	
Tilslutning til FAAs netværk	
l ilslutning til Internettet	18
Billedbehandling	
Billedudvælgelse med Fotostation 4.0 lite (build 85)	19
Egenarkivering	20
I ransmission fra Macintosh.	
Fetch.	
I ransmission fra PC	
Adobe Photoshop 5.0.2	
Simpei billedbenandling i Photoshop 5	24
Actions	24
Avancerei Photoshop 5.0	20 77
Ristory Drush	۲۲ مر
Fiern digital stai med Quantum Mechanics Pro og Rand Aido	∠8∠ مر
	20
Sammenkoniér hilleder	30

Mål på billederne	32
RGB til CMYK teori	
Gamut Warning	34
Arkivering	35
Fotografernes egenarkivering	35
Sådan brænder du en CD-ROM	35
Fotobestilling	
Epson printer	37
Appendix 1	
Her kan du finde yderligere information	39
Appendix 2	
Tips og løsninger af kendte problemer	40
Genveje i Photoshop 5.0.2:	40
Genveje i Mac OS9	41
Arkivoversættelse	41
Filter-flash ved lysstorfør	41
Finjustering af hvidbalancen i Nikon D1	42
Kendte Compact-Flash kort problemer	42
Appendix 3	
Opsætning og indstillinger i Nikon D1 Firmware Nr. 1.0.5	44
Appendix 4	
Opsætning af computer	45
Opsætning af hovedprogrammerne	45
Appendix 5	
Internetopsætning af Powerbook G3	46
Tele Danmark opkaldsnumre	48
Appendix 6	
Fyns Amts Avis keywords	49
Appendix 7	
Dine serie- og licens numre	50

Introduktion til digital pressefotografering

Kære kollega

Du skal nu til at omstille dig til at bruge et digitalt kamera i dit daglige arbejde. Kameraet og måden at fotografere på adskiller sig ikke væsentligt fra det, du er vant til i øjeblikket. Der er dog alligevel vigtige ting, du bliver nødt til at vænne dig til.

I denne brugerhåndbog forsøger jeg at komme ind på så mange af de praktiske aspekter af digital fotografering som muligt. Skulle der mangle svar på dine spørgsmål, er du velkommen til at henvende dig til mig.

Nye og gamle dyder

De helt grundlæggende regler for digital fotografering ligner i virkeligheden gamle dyder fra dengang pressefotografer arbejdede med farve-dias :

Eksponér rigtigt: Det digitale kamera kan spænde over fem blænder: Alle overeksponerede dele af billedet forsvinder, alt undereksponeret ser hæsligt ud. Heldigvis er der masser af hjælp at hente i kameraets indbyggede LCD-monitor og den medfølgende flash. Bedste resultater opnås ved undereksponering på 1/3 til ½ blænde.

Beskær billedet i søgeren: Det digitale billede rummer kun af 1/3 den datamængde der findes i en dårlig 400 ISO film. Jo mere billedet senere, jo ringere bliver kvaliteten. Beskær derfor billedet hårdt i søgeren!

Brug så lav ISO som muligt: Billedkvaliteten er bedst på 200 ISO. Herefter falder kvaliteten voldsomt. Væn dig til at bruge 200 ISO overalt!

Og så et par nye dyder:

Dygtiggør dig i Photoshop: Photoshop er dit nye mørkekammer, der rummer fantastisk mange muligheder. Ikke mindst til at redde dårlige optagelser. Gør dig selv den tjeneste at få det lært!

Sørg for frisk opladede batterier: Nikon D1 og Powerbook G3 bruger meget strøm. Uden strøm er der intet, der virker. Sørg for at starte dagen med alle batterier ladet helt op.

God fornøjelse Michael Bager

Denne 2. udgave indeholder små opdateringer samt flere nye tips og ideer. Desuden behandles støjfiltrering med Band Aide og Quantum Mechanics Pro mere indgående. Set i lyset af de mange Pc'er folk nu har stående hjemme, er denne udgave også blevet Windows orienteret.

Arbejdsgangen på Fyns Amts Avis

Nyt digitalt billedflow på Fyns Amts Avis

Fotoafdelingens overgang til digital fotografering skal ses i sammenhæng med, at hele Fyns Amts Avis går over til et totalt digitalt billedsystem, der både omfatter billedets bestilling, optagelse og arkivering.

I den forbindelse bliver noget af det arbejde, der i dag finder sted i repro og billedarkivet enten automatiseret eller lagt i hænderne på journalister og pressefotografer.

Allerede ved bestillingen af fotoopgaven leveres noget af den information, der senere skal bruges til at finde billedet frem igen. Fotobestillingen leverer også et identifikationsnummer til billedarkiveringen.

Arbejdsgangen for fotograferne er derefter:

- 1. Billedet optages med Nikon D1. Som optageformat anbefales indtil videre JPEG fine. Der gives ikke skarphed (Unsharp Mask) i kameraet. Billedet gemmes på kameraets CompactFlash kort.
- 2. Fotografen kan gennemse og udvælge billederne i programmet FotoStation 4 lite.
- Fotografen færdigbehandler billederne i RGB farver i Adobe Photoshop 5: Billedet gives en lav-radius Unsharp Mask Billedet forsynes med caption i File Info. Billedet forsynes evt. med et digitalt vandmærke Billedet arkiveres som JPEG kvalitet 8 og overføres til Fyns Amts Avis billeddatabase FotoStation via netværk eller over telefon.
- 4. FotoStation sammenfletter automatisk billedets File Info med informationerne fra fotobestillingen. Fotografen og journalisten kan manuelt korrigere teksten.
- 5. Herefter foregår resten af billedbehandlingen i Color Factory, som er den automatiske billedbehandler: Størrelsessætning, konvertering til CMYK eller S/H og Unsharp Mask.

Informationerne fra billedbestillingen, fotografens File Info og den billedtekst, der bliver trykt i avisen, arkiveres sammen med RGB billedet.

På grundlag af disse informationer kan billedet, ved hjælp af søgefunktionerne i FotoStation og FotoWeb, findes i billedarkivet.

Nikon D1

I dette instruktionshæfte bruges de engelske begreber for kameraets dele, som de anvendes i Nikons egen user's manual side ii – iii.

Menu-valget på LCD-monitoren er ligeledes engelsk.

Begrebet CF henviser til Custom Functions dvs. personlige indstillinger, og må ikke forveksles med CompactFlash kort.

LCD-Monitor

Bag på Nikon D1 sidder en 2" LCD monitor, som er den digitale pressefotografs bedste ven. LCD monitoren giver et ret godt indtryk af eksponering og farvestik. Skarpheden kan derimod *ikke* vurderes. Monitoren bør betragtes i en vinkel på 10-15° oppefra, hvilket føles meget naturligt, når man står med kameraet i hånden

Til en mere præcis bedømmelse af eksponeringen kan kameraet sættes til at vise et histogram og/eller highlights.

LCD-monitorens lyshed kan justeres med sub-command hjulet når Mode-dial står på Play.

Det er muligt at spole lynhurtigt gennem alle optagelserne på LCD monitoren. Det sker ved at tænde monitoren på Monitor knappen og holde Focus Area vælgeren nede i enten op eller ned position i 4 sekunder.

Histogrammet ligner Levels fra Photoshop og viser fordelingen af tonerne i billedet. Ud ad den vandrette akse vises lysheden (mørkest til venstre og lysest til højre). Ad den lodrette akse vises antallet af pixels i en given lyshed.

Et jævnt eksponeret billede vil typisk have et histogram med et bjerglandskab, der fordeler sig over hele koordinatsystemets bredde. Et undereksponeret billede vil have det meste af landskabet i venstre side – et overeksponeret i højre side. Brug histogrammet som en vejledning. At hele landskabet ligger i højre side gør ikke noget, hvis billedet viser to isbjørne på en isflage.

Highlights funktionen får udbrændte højlys i billedet til at blinke. Det er ikke et problem, hvis uvæsentlige dele af billedet, fx et vindue i baggrunden, brænder ud i højlysene. Men hvis dele af et ansigt på et portræt begynder at blinke, så er det muligvis et problem.

Når Highlights funktionen er aktiv, kan visse billedinformationer, bl.a. tidspunkt, ikke vises på LCD-monitoren ved at sideklikke focus area vælgeren.

Et lille fif; hvis du ofte ønsker at skifte mellem Histogram og Full-Frame billedvisning: Det kan være ret besværligt at skifte via menuen på LCD monitoren (Mode-dial i Play > tryk L > vælg Set Up > Options > Histogram > Enter)

Via CF nr. 27 i hhv. indstilling 2 og 3 kan der skiftes mellem hhv. Full-Frame og Histogram (begge indstillinger er med Higlights aktiv).

Nu skal du blot trykke på CF mens du stadig er i fotograferings-mode og vælge 27-2 eller 27-3 med Sub-command hjulet. Tryk derefter to gange på Monitor knappen, eller vip en gang op/ned med Focus area vælgeren.

Jeg har altid Highlights slået til, og tjekker jævnligt billedets histogram.

Hvidbalance

Nikon D1 er udstyret med en hvidbalance funktion, fremover kaldet WB – White Balance. Denne funktion, der kendes fra videokameraer, sørger for at "filtrere" lyset, så hvide dele af motivet også fremstår som hvide i billedet.

Kameraet har ud over seks faste WB funktioner, desuden en automatisk og en manuel, alle har korrektionsmuligheder.

På LCD monitoren er det muligt at lave en god vurdering af WB. Den automatiske WB fungerer ganske pålideligt, sålænge der fotograferes i dagslys. I kunstlysomgivelser, særligt i glødelampelys, slår automatikken ikke til. I sådanne situationer plejer jeg altid at stille WB til Incandescent.

Med den manuelle PRE WB kan hvidbalancen stilles meget præcist. Hvis der er tid til det, bør du lave en PRE WB, når du fotograferer i kunstlys. Det sker ved at trykke WB ind og dreje Main-Command hjulet indtil PRE kommer frem i Rear Control panelet. Hold WB knappen nede indtil PRE begynder at blinke. Fokusér og skyd derefter ét billede af noget, der er helt neutralt hvidt, fx et stykke papir eller en væg. For at kontrollere at hvidbalanceringen er i orden, kan du tage et prøvebillede, hvis farvebalance du kan vurdere på LCD-monitoren.

Husk at stille WB tilbage til A inden du begynder at fotografere i nye lysomgivelser.

I kunstlysomgivelser virker det i øvrigt, som om en korrekt WB giver dig en højere effektiv ISO: I Gudmehallen kunne jeg eksempelvis tidligere i TV-lyset fotografere på 1/400s f/1.8 med en Fuji G-800 presset ½ blænde. Til sammenligning kan jeg med Nikon D1 nu fotografere på 1/500s f/1.8 på 800 ISO.

Vær i øvrigt opmærksom på, at farvebalancen i mange lysstofrør ændrer sig 50 gange i sekundet. Det hænger sammen med, at de tændes og slukkes med samme frekvens som vekselstrømmen på elnettet. Når man fotograferer med lukkertider hurtigere end 1/50 sekund er det umuligt at få nøjagtig samme hvidbalance i alle billeder.

Glødelamper og specielle højfrekvente lysstofrøramaturer skifter ikke farve på samme måde. Lyset i fx Gudmehallen er blandingslys med lysstofrør og glødelamper. Her er der ingen forandringer i lyset.

Autofokus og billedfrekvens: I modsætning til Nikon F5 er det ikke muligt at indstille Nikon D1 til udløserprioriteret autofokus. Det kommer i praksis til at betyde, at billedfrekvensen er uregelmæssig og falder, når man følger et motiv i bevægelse. Det sker typisk ved sportsfotografering. For at få fuld glæde af kameraets 4,5 billeder i sekundet kan man slå autofokus helt fra. På AF-S objektiverne skal fokusvælgeren stå på M.

Objektiver

Den billeddannende CCD-chip i Nikon D1 er noget mindre end de 24x36 mm som er negativformatet i filmkameraerne. Derfor sker der en beskæring af billederne, der opleves som en forlængelse af objektivernes brændevidde.

Der sker dog ingen forandring hvad angår lysstyrke og dybdeskarphed, så selvom et 35 mm objektiv virker som et 52 mm, har den stadig samme store dybdeskarphed som et 35 mm. I praksis ganges brændevidden med en faktor 1,53.

Sammenligning af effektiv brændevidde ved 35 mm filmkamera og Nikon D1:

Brændevidde ved 35 mm film	Effektiv brænde- vidde Nikon D1
14 mm	21 mm
17-35 mm	26-52 mm
20 mm	31 mm
24 mm	37 mm
28 mm	43 mm
50 mm	77 mm
60 mm	92 mm

Brændevidde ved 35 mm film	Effektiv brænde- vidde Nikon D1		
80-200 mm	112-306 mm		
85 mm	130 mm		
105 mm	161mm		
135 mm	207 mm		
280 mm	428 mm		
300 mm	459 mm		
420 mm	643 mm		

Spøgelsesreflekser: Især når man fotograferer med 14mm objektivet, skal man være opmærksom på reflekser fx fra vinduer, der ikke er synlige i søgeren på grund af søgerbeskæringen.

Zoomglidning: Vær opmærksom på, at fokus kan flytte sig en smule, når brændevidden på zoomobjektiver ændres. Dette skyldes muligvis et såkaldt anti-alias filter, der er anbragt foran den billeddannende CCD-chip.

Derfor kan det være nødvendigt på ny at stille skarpt efter en stor ændring af brændevidden. Det gamle trick med at zoome ind på motivet, stille skarpt og derefter zoome ud igen kan ikke anbefales.

Billedformater

Nikon D1 kan gemme billeder i seks forskellige formater. Hvert format leverer billedfiler i forskelige størrelser og kvaliteter.

Hvordan de forskellige formater vælges, kan du læse om i D1s User's Manual side 28-29. Det står naturligvis fotografen frit at vælge mellem formaterne.

Min **anbefaling** er, at du indtil videre anvender **JPEG-Fine** til hovedparten af opgaverne og kan bruge RAW i specielle tilfælde.

Efterhånden som du får rutine i at arbejde med digital fotografering, vil jeg foreslå, at du stille og roligt forsøger dig med RAW formatet.

Argumenterne for denne anbefaling bygger på følgende praktiske erfaringer:

JPEG: JPEG er et komprimeret fil-format. Det betyder, at kameraet ved hjælp af matematiske beregninger reducerer billedets filstørrelse. Derved kan der gemmes flere billeder på CompactFlash-kortet, overførslen af billeder sker hurtigere og billedet åbner hurtigt på LCD-monitoren og i FotoStation.

Alt dette sker med et vist kvalitetstab. Med Fine kompressionen er der næsten ingen synlige forandringer i billedet. Men billedet skal senere i billedbehandlingsprocessen JPEG-komprimeres mindst en gang til. Her er der risiko for, at synlig JPEG støj optræder i billedet. JPEG-støj ses typisk som hakker omkring tynde mørke linier på lys baggrund, fx udvendige husantenner eller grafik; og som misfarvninger i ellers ensfarvede flader.

Normal og Basic: Det er tydelig kvalitetsforskel på billeder optaget i JPEG-fine og JPEGnormal. Af den grund kan det ikke anbefales at bruge JPEG-normal og basic. Skulle der alligevel opstå situationer, hvor du er nødt til at anvende en af disse JPEG kvaliteter, bør du efter billedbehandlingen gemme billedet i kvalitet 10 (Photoshop 5.0.2).

Fine: I JPEG-Fine komprimeres billedet 1:4, og kommer til at fylde mellem 0,9 og 1,3 MB. Der kan således være ca. 120 - 160 JPEG-Fine billeder på ét 160 MB CompactFlash kort.

Brug af JPEG formatet forudsætter veleksponerede billeder. Som en del af kompressionen, smides de billedoplysninger, der kunne have reddet en fejleksponering eller et kraftigt farvestik bort. Når jeg bruger JPEG-Fine formatet tjekker jeg derfor jævnligt min eksponering på LCD-Monitoren.

Erfaringsmæssigt kan fejleksponeringer indenfor –2 til +1 blænde ved 200/400 ISO uden videre reddes i Photoshop.

Forsøg har vist, at det er muligt at lave billeder fra filer, der er undereksponeret 4 blænder (v/ 200 ISO). Men kvaliteten bliver meget dårlig, da billedstøjen dominerer billedet. Ved to blænders overeksponering får billederne et udtalt grønstik, og alle informationer i højlysene forsvinder.

Hi – formaterne: RGB-TIFF og YcbCr-TIFF formaterne kan ikke umiddelbart anbefales, fordi de fylder forholdsvis meget og derfor er noget tungere at arbejde med end RAW og JPEG. Der er ingen praktisk kvalitetsforskel på JPEG-Fine og de to TIFF formater.

RAW formatet er de ubehandlede data fra kameraets CCD. Formatet er ikke komprimeret, og filen fylder ca. 4 MB. Det betyder, at der kan gemmes færre billeder på CompactFlash – kortet, og at billedet åbner langsomt på LCD-Monitoren. I en Macintosh computer kan formatet kun læses af Nikon Capture software eller MacBibble. PC-brugere kan desuden se og behandle RAW filerne i programmerne Qimage, Bibble og Cimage. Disse programmer kan downloades fra Internettet. Se side 39.

RAW-billeder skal WB-korrigeres i computeren, idet kameraets WB ikke påvirker RAWbilledet.

RAW-formatet giver lidt skarpere billeder end JPEG-Fine, og da formatet har 36-bit farvedybde (mod JPEG og TIFF formaternes 24-bit) rummer det teoretisk set flere eksponerings reserver.

Forsøg viser dog, at det er svært at se forskel på et korrekt eksponeret JPEG-Fine og RAW billede ved 200/400 ISO. RAW er heller ikke et bedre udgangspunkt for at redde fejleksponerede billeder, hvis man ikke er i stand til at betjene Nikon Capture.

Håndteringen af RAW billeder kræver erfaring med Nikon Capture eller andre RAWlæsere, idet RAW billederne bliver lagret i Nikons eget .nef-format Det kan ikke åbnes i fx Photoshop eller FotoStation. I Nikon Capture og MacBibble kan der foretages en simpel billedbehandling, hvorefter billedet gemmes som en TIFF-fil, der siden kan behandles i Photoshop. I MacBibble kan der desuden foretages en eksponeringskorrektion på billedet.

På grund af den lidt omstændelige håndtering af RAW-filerne, og fordi hver licens til Nikon Capture koster over 3.000 kr., har Fyns Amts Avis valgt kun at anskaffe en licens, som er installeret på fotoafdelingens fælles Macintosh G4.

B/W. Alle formater – på nær RAW - har en sort/hvid indstilling. Filstørrelsen er den samme, som hvis billedet var optaget i farve i samme format. Pas på ikke utilsigtet at optage billederne i S/H. Billedet kan ikke konverteres til farve. Læs mere om S/H billeder på side 28.

Kameraet tildeler automatisk hvert billede et filnavn af typen DSC_0123.jpg. Når du bruger flere kameraer, så sørg for, at der ikke optræder ens filnavne. Det giver en risiko for at det ene af to enslydende billeder utilsigtet slettes!

Hvis du er ved at komme i den situation, kan du fx nulstille filnummereringen i det ene kamera. Det gøres i CF-29. Den står som standard på 1. Vælg 0, formater CompactFlash - kortet (**Dette vil slette alle billeder på kortet**) og stil CF-29 tilbage til 1 igen. Nu genererer dette kamera billedfiler fra DSC_0001.xxx

Custom – funktioner

Nikon D1 byder på stort set de samme CF-funktioner som Nikon F5. Dog er filmrelaterede funtioner fjernet og der er tilføjet funktioner, der har med de digitale dele at gøre. Se i øvrigt kameraets User's Manual side 67 – 75.

En væsentlig forringelse i forhold til F5, er fravalget af F5'erens CF nr. 2-1, og dermed muligheden for udløserprioritering i Single servo-AF.

En fornyelse er CF 9 og 10, der er hentet fra Nikon F100 kameraet. Funktionen får kameraet til at stille skarpt på det nærmeste objekt, der er dækket af en AF-sensor. Smart til klassisk Street-photography.

Standard indstillinger af Custom Functions: I det udleverede D1 samt i delekameraet er der fra starten indstillet visse CF-funktioner, der ikke er fabriksstandard. På nær en enkelt meget vigtig CF-indstilling, der kan have indflydelse på avisproduktionen, kan fotografen frit vælge sine egne CF.

Detaljerne fremgår af det skema, der hænger ved delekameraerne, og som også er vedlagt bagerst i dette hæfte.

Her følger en kort gennemgang af de væsentligste CF-indstillinger:

CF-4 fjerner i indstilling **1** AF-aktiverings funktionen fra shutter-release knappen. Der fokuseres manuelt eller med AF-start knappen. I custom sæt A er CF-4 stillet til 0 i sæt B er den stillet til 1.

CF-22 bestemmer, hvordan blænden betjenes. Som standard er valgt indstilling 0, som gør det muligt at betjene blænden med Sub-command hjulet. I indstilling 1 betjenes blænden på objektivets blændering.

CF-23 giver kameraet mulighed for selv at give forskellige grader af UnsharpMask. Det klarer vi selv senere i produktionen. Skal stå på **3** (dvs. ingen Unsharp Mask).

CF-24 er indstilling af billedets tonekurve. Dette har betydning for billedets kontrastomfang. Bør indtil fotografen opnår tilstrækkelig erfaring stå på **0** (Auto). Se afsnittet om kontrast kontrol herunder.

CF-27 styrer LCD monitorens visningsmode. Se tippet sidst i afsnittet om LCD monitoren

CF-28 spærrer for muligheden for utilsigtet at optage i RAW format. Indstilles på **1** hvis RAW-optagelser tillades.

CF-29-1 får kameraet til at generere fortløbende filnumre til billedfilerne. På den måde undgår man, at der optræder to ens filnumre på forskellige af samme dags optagelser (Hvis man altså ikke skyder over 10.000 billeder om dagen). Se i øvrigt et trick under Billedformater på side 10.

CF-31 hæver ISO følsomheden til 3200 ISO (indstilling **HI-1**) eller 6400 ISO (**HI-2**). Prisen for den høje ISO er støj og dermed lav billedkvalitet. Læs afsnittet om ISO og digital støj på side 13 inden du anvender denne indstilling.

Kontrast kontrol

I CF-24 kan man indstille kameraets tonekurve. Det har betydning for, hvordan kontrasten i billedet bliver. Det er muligt at vælge mellem Normal kontrast (24-1); Lav kontrast (24-2); Høj kontrast (24-3) og Automatisk (24-0). Desuden er det muligt at lægge en brugerdefineret kurve ind (24-4).

Ved at skifte mellem de forskellige kurver, kan man således tilpasse "filmens" kontrast til motivets. Generelt kan 24-0 (automatisk) vælges til de fleste situationer. Jeg synes, automatikken klarer det ganske godt. Dog kan det i hårdt lys og fx ved flashfotografering være en fordel at skifte til lav kontrast (24-2). Dermed får billedet et større toneomfang, så højlysene ikke så nemt brænder ud.

Jeg arbejder for det meste med indstillingen 24-2 (lav kontrast). Det giver ganske vist nogle meget grå og kontrastløse billeder, når de åbnes i Photoshop. Men de kan meget nemt rettes. Og jeg har aldrig problemer med udbrændte højlys.

CF 24-2 er et meget godt alternativ til at arbejde i RAW formatet.

Delekamera

Hver fotograf er udstyret med ét personligt Nikon D1. Derudover råder fotoafdelingen over et D1 delekamera, som fotograferne kan disponere over i situationer, hvor det er nødvendigt at medbringe flere kameraer. Kameraet er også et reservekamera. Derfor er det vigtigt at give besked om, hvem der har kameraet.

Det er meget vigtigt at låneren af delekameraet stiller alle kameraets funktionerne tilbage til standardindstilling efter endt brug, at CompactFlash kortet er formateret og at batteriet

er ladet op. Det er den sidste låners ansvar, at delekameraet er helt i orden. Standardindstillingen for delekameraet findes i appendix 3.

Flash

Digitalkameraer har generelt større vanskeligheder med korrekt flash eksponering end det kendes fra Nikon F5 med C-41 film.

Så længe programautomatikken i Nikon D1 selv får lov at bestemme eksponeringen, fungerer det imidlertid ganske pålideligt. Billederne har endda en tendens til at virke lidt for vel udlyste, så jeg plejer at skrue lyset ned til -0.3 / -0.7.

I ekstreme modlyssituationer, fx når solen er med i biledet, er min erfaring, at lysstyrken skal skrues op til +1.

Problemerne kommer, når der fotograferes på blændeåbninger større end 5 (v/ 200 ISO), typisk i indendørs situationer, hvor man ønsker at få baggrunden velbelyst. Her kan eksponeringen svinge meget. Jeg har selv vanskeligt ved præcist at styre eksponeringen. Generelt plejer det at gå meget godt, når flashen skrues ned til -1.0 eller mindre, både i direkte og indirekte; men jeg føler mig aldrig helt sikker på eksponeringen, før jeg har tjekket den på LCD-monitoren. Nogle gange bliver billedet adskillige blænder overeksponeret.

Det bedste råd i den situation er jævnligt at tjekke sine eksponeringer på LCD-monitoren, og kompensere derefter.

Ved at vælge CF 24-2 ændres kameraets kontrastkurve til lav. Det giver erfaringsmæssigt blødere flashbilleder og formindsker risikoen for udbrændte højlys.

AA-Flash: I stedet kan du bruge den nye AA flashautomatik. Det er en flashautomatik, hvor lysmængden kontrolleres gennem et øje på selve flashen. Denne automatik er lige så bekvem at arbejde med som TTL var det på F5'eren, idet den selv sørger for, at flashen stiller blænden i overensstemmelse med det kameraet står på – både i hele, halve og tredjedels trin. Desuden giver den mulighed for +/- korrektion (inden for visse rammer).

Til almindelig forefaldende flashfotografering som PF'ere udsættes for, virker AA ganske pålideligt. Jeg vil dog som udgangspunkt anbefale følgende korrektioner:

Anbefalede flashkorrektion D1/SB-28DX ved AA-automatik

Udendørs direkte flash i	+1
stærk modsol	
Alle indendørs/ tæt-på situationer, både direkte og indirekte	- 0.3 til –1
Direkte flash, lang afstand/teleobjektiv	+ 0.3 til +1.3 evt. mere

Værdierne er med forbehold og med påsat Omnibounce

- undtaget teleobjektiv/lang afstand

Tjek regelmæssigt dine flasheksponeringer på LCD-monitoren.

Filter-flash: Ved fill-in flash i kunstlys omgivelser kan følgende fif spare tid ved den senere farvekorrektion i Photoshop:

Montér et 85B filter foran flashen og stil kameraets WB på Incandencent (Glødelampesymbol). Flashen giver nu lys med omtrent samme farvetemperatur, ca. 3.300°K, som omgivelserne. Begge farvestik ophæves af WB funktionen, og billedet fremstår nogenlunde renfiltreret i Photoshop.

På samme måde kan monteringen af et CC10R og CC20G filter foran flashen kompensere for det meste kunstlys. Se evt. kompensationstabellen i appendix 2.

Slaveflash: Det er ikke hensigtsmæssigt at bruge en slaveflash, når der fotograferes i TTL-mode. Det skyldes, at SB-28DX udsender en lille præflash lige inden den egentlige eksponering. Præflashen, der bruges til lysmåling, udløser slaveflashen, der så ikke er klar til den egentlige eksponering. Du kan se præflash funktionen ved at tage et billede på en længere lukkertid med flashmode i Rear (bagerste lukkergardin).

Løsningen på problemet er at stille SB-28DX på A-automatik. Hvis du bruger SB-26 som slave, stil da slavefunktionen i D (Delay). Derved forsinkes SB-26'erens flashglimt i forhold til SB-28DX'erens, så SB-28DX kan foretage en korrekt eksponering uden at blive forstyrret af SB-26erens flashglimt.

ISO og digital støj

Lysfølsomheden i Nikon D1 kan indstilles mellem ISO 200 og 1600. Ved hjælp af CF-31 kan der desuden vælges ISO 3200 (HI-1) og 6400 (HI-2).

Kameraet laver helt klart de bedste resultater ved ISO 200. Ved ISO 800 og højere optræder der synlig digital støj i billederne. Støjen, der er tydeligst i de mørke områder af billedet, ses dels som blå og røde prikker, dels som striber på billedets længste led. Ved ISO 3200 og 6400 er billedet meget medtaget af digital støj. Her kan støjen faktisk ses på LCD-monitoren!

Støjen kan, efter mine erfaringer, forebygges og begrænses ved dels at sørge for en korrekt hvidbalance – hvilket kan være svært i en sportshal på hurtige lukkertider. Dels ved at lave en korrekt eksponering. Brug histogrammet i LCD-monitoren til dette formål. Histogrammet bør gå fra kant til kant i koordinatsystemet.

Man kan forsøge at udnytte, at støjen er mest synlig i de mørke områder ved så vidt muligt at undgå store mørke partier i de vigtige dele af billedet.

Billeder af håndboldspillere i lyse dragter i en lys hal bliver pænere end billeder af spillere i mørke dragter på en mørk baggrund. Her kan man eventuelt overveje at anvende flash og en lavere ISO.

Der findes endnu ikke et perfekt software på markedet, der kan fjerne den digitale støj. Indtil videre er programmerne Quantum Mechanics PRO og Band Aide fra firmaet Camera Bits de bedste bud på software til støjbekæmpelse. Fyns Amts Avis har indkøbt syv licenser på disse programmer. Læs mere i afsnittet Fjern støj med Quantum Mechanics Pro og Band Aide fra side 28.

Batterier

Nikon D1 er meget strømforbrugende, især når LCD monitoren anvendes. Et fuldt opladet batteri kan lige nøjagtigt ikke klare en hel dags produktion.

Det er derfor meget vigtigt at starte dagen med alle batterier ladet helt op.

Batteriet skal skiftes i god tid inden det løber helt tør. Kameraet vil advare dig ved at vise "halvt batteri" i Top Control panelet. Hvis batteriet løber helt tør, mens et billede skrives til CompactFlash-kortet, vil det pågældende billede gå tabt.

Hvis batteriet fjernes fra kameraet, mens dette er tændt, vil kameraet oprette en ny mappe til billederne. Dette kan være ret forvirrende.

Batterierne bør jævligt genopfriskes. Se vejledningen, der følger med ladeapparatet. Husk at gemme de små hvide plastichætter, der følger med batteriet. De kan sættes på ekstrabatterierne, når de fx ligger i lommen. Hætten beskytter batteriets kontakter mod snavs og utilsigtet kortslutning.

Kulde nedsætter batteriets ydelse. Derfor kan det være en god ide at have et ekstra batteri liggende i en varm inderlomme.

Det er en fordel at bruge batterierne på skift. På den måde bliver de alle sammen holdt ved lige, og man undgår den ubehagelige overraskelse, at ens sidste batteri er fladt.

Ryd hukommelsen: I panik situationer, hvor du ikke kan komme til at fotografere, fordi kameraet skriver til CompactFlash kortet, kan du rydde hele bufferen ved kortvarigt at fjerne batteriet. Bemærk, at alle billeder, der ikke er skrevet til kortet slettes uigenkaldeligt. Desuden vil kameraet muligvis oprette en ny folder til de billeder, der optages efter dette "buffer flush". Det sidste er dog ikke et problem, det besværliggør blot håndteringen bagefter.

Rens af CCD:

Støv på CCD chippen resulterer i sorte pletter på billedet. Du kan se direkte ind på CCD'en (eller rettere det filter, der dækker den) ved at eksponere på "Bulb" og holde udløserknappen nede.

Jeg har tidligere anbefalet, at støv på CCD-chippen i Nikon D1 kun må fjernes med de gummiblæsere, I har fået udleveret.

Efter at jeg har talt med Tore Østvedt, der er tekniker hos fra Nikons danske importør, kan følgende to andre metoder også benyttes. Men det skal ske med stor forsigtighed, *på eget ansvar* og kun som beskrevet her:

Støvfjerning med trykluft: Der må kun anvendes trykluft på dåse, som den Dust-Off, jeg har indkøbt. Der må ikke bruges luft fra en kompressor, da trykluften herfra ofte indeholder vand.

1: Montér det røde blæserør på trykluftdåsens ventilhovede. Hold dåsen helt lodret og pust en enkelt gang væk fra kameraet. På den måde renses ventilen og blæserøret for kondensvand og støv.

2: Skab adgang til CCD'en ved at stille kameraet på "Bulb" og holde udløserknappen nede.

3: Blæs fra en afstand af ca. 15 cm direkte på midten af CCD'en. Inden i kameraet findes små klæbepuder, der opfanger den støv, trykluften hvirvler op.

4: Fjern blæserøret fra kameraet og slip eksponeringsknappen. CCD'en skulle nu være renset.

Pletfjerning med Isopropanol

1: Fjern først støv fra CCD'en som beskrevet ovenover.

2: Tag et stykke nyt rent linsepapir og vikkel det om spidsen på en vatpind. Dyp vatpinden let i lsopropanol.

3: Skab adgang til CCD'en ved at stille kameraet på "Bulb" og holde udløserknappen nede.

4: Gnid forsigtigt pletten væk. Der må ikke lægges kræfter i.

5: Fjern vatpinden fra kameraet og slip eksponeringsknappen. CCD'en skulle nu være renset. Forsvinder pletten ikke, skal kameraet sendes til rensning på værkstedet.

Bemærk at trykluften og Isopropanolen er meget brændbar.

Det er *ikke* hensigtsmæssigt at fjerne støv fra CCD'en ved at puste det væk med munden. Der er stor risiko for, at mundvand og pibesovs følger med og gør tingene meget værre.

Støv på CCD'en kan tildels forebygges ved at :

- Vende kameraets objektivfatning nedad, når der skiftes objektiv.

- Holde objektivernes bagerste linseelement fri for støv. Sørg for altid at have dæksel på, når objektivet ikke bruges.

- Holde kameratasken ren.

Computer

Windows PC og Macintosh

Denne brugerhåndbog tager oprindeligt udgangspunkt i Apple Macintosh computeren. På baggrund af det stigende antal hjemme PC'er, som folk anskaffer sig for tiden, har jeg opdateret denne udgave med PC-genveje og et PC-transmissionsprogram til FTP.

PC handlinger og genveje fremhævet med *kursiv*. Hvor der står fx "Genvej #Z PC: Ctrl Z", er #Z Mac genvejen og Ctrl Z er PC genvejen.

Hvis genvejen til Mac og PC er den samme, fx i mange Photoshop genveje, vil der fx blot stå " Genvej: Y"

Kortlæser til PC: Den fleste nye PC'ere er udstyret med en USB-port. Det gør det muligt at tilslutte den Lexar-kortlæser "Jump-Shot", der følger med CompactFlash-kortene. Efter installation af Lexar-softwaren og tilslutning af Jump-Shot kan CompactFlash kortet nu læses af PC'eren.

CompactFlash- kortet kan fjernes fra kortlæseren, så snart læsningen er ophørt uden at skulle "smide det i skraldespanden".

Detaljer omkring filoversættelse er forklaret i appendix 2 på side 41.

Apple PowerBook G3

I opsætningen af fotografens personlige bærbare Powerbook G3 er der lagt vægt på enkelhed, brugervenlighed og stabilitet. Alle relevante programmer kan således startes fra Kvikstart.

Hvis kvikstart ikke findes på skrivebordet, kan det hentes i Æblemenu > Kontrolpaneler > Kvikstart.

Håndtering af CompactFlash-kort

CompactFlash kortet indsættes i den bærbare computer ved hjælp af en adapter. Kortet kan kun sættes i på én måde.

Kortet og adapteren sættes derefter ind i den tændte computers PC-kortlæser i venstre side.

Et øjeblik efter dukker symbolet "Nikon D1" op på skrivebordet.

I en PC tilsluttes Jump Shot til PC'ens USB-port. CompactFlash kortet indsættes i læseren, og et øjeblik efter dukker et 'Nikon D1'' ikon op på skrivebordet. Det kan se anderledes ud end det, der er vist herover.

Kommer ikonet ikke frem på skrivebordet, kan det sandsynligvis findes ved at dobbeltklikke på "Denne Computer" ikonet. Her findes Nikon D1 ikonet sandsynligvis sammen med ikonet for A: drevet og C: drevet.

Ikonet kan trækkes ud på skrivebordet, så der er nemmere adgang til kortlæseren en anden gang.

Inden du foretager dig yderligere, bør du oprette en ny mappe på skrivebordet. Dette gøres på en Macintosh ved at klikke et tomt sted på skrivebordet, mens Ctrl-tasten holdes nede, vælg "Ny mappe" (Genvej %N)

PC: Højreklik med musen på skrivebordet. Vælg Ny > mappe.

Dobbeltklik derefter på Nikon D1 ikonet > DCIM > 10XNC_D1.

Markér alle billedfil ikonerne (Genvej: %A *PC: Ctrl A*) og træk dem hen over den netop oprettede mappe. Nu kopieres alle billederne fra kortet til harddisken på den bærbare computer.

Herover: Tv. JPEG fil fra en PC, th. JPEG fil fra en Macintosh computer

Inden CompactFlash kortet fjernes fra en Apple Macintosh computer, er det meget vigtigt, at kort-ikonet trækkes i skraldespanden (Genvej %Y). CompactFlash kort mm. skal altid

afsluttes på denne måde. Ellers risikerer man at ødelægge kortet. Fjern derefter kortet med adapter ved at trykke den lille pind ved den bærbare computers PC-kortlæser ind.

Husk altid at tjekke, at alle dine billeder rent faktisk er kopieret til Computeren, inden du sletter eller formaterer dit CompactFlash kort.

Hvis billedfilerne på CompactFlash kortet trækkes direkte ud på skrivebordet i en Apple Macintosh computer, og ikke bliver lagt tilbage på kortet, inden det fjernes fra computeren, skal kortet formateres i kameraet, inden der igen kan fotograferes med det. Ellers får du meldingen "The card containes no image files" når du kontrollerer dine billeder på LCDmonitoren. Se afsnittet "Løsninger på kendte problemer" i appendix 2.

Monitor betragtningsvinkel

Lysheden på monitoren på den bærbare computer varierer meget afhængigt af betragtningsvinklen. Det kan godt gøre det vanskeligt at lave en god billedbehandling. Skrivebordsbaggrunden, som jeg har fået lov til at stjæle fra Nordjyske Stiftstidende, kan give lidt hjælp til at finde en ensartet betragtningsvinkel.

Men billedbehandling på den bærbare computers LCD-monitoren vil altid være en nødløsning. Det er meget vanskeligt at bedømme billedernes farve, skarphed og kontrast. Professionel billedbehandling bør ske på en skærm med billedrør.

Den bærbare computer kan nemt tilsluttes enhver nyere computerskærm.

Tilslutning af 21" monitor

Fotoafdelingens to løse 21" Apple ColorSync monitorer kan tilsluttes den bærbare computer med et monitorkabel og et USB kabel. Derved bliver det USB udstyr, der er forbundet til monitoren, også forbundet til den bærbare computer. Det er mus, tastatur, CF-kortlæser, CD-ROM brænder og Epson printer.

Tilslutning til FAAs netværk

Når en Apple computer har været afbrudt fra netværket i tændt tilstand, skal den muligvis have hjælp til at blive tilsluttet igen. Dette kan ofte gøres ved at:

Kontrollér, at netværkskablet er korrekt forbundet.

Vælg Æblemenu > Seneste fællesarkiver > Produktion (eller den server man nu ønsker at tilslutte.)

Findes den ønskede server ikke dér, kan den findes i Vælger > AppleShare > NT1. Sørg for, at Appletalk er aktiv. det kan du kontrollere nederst i Vælger

Tilslutning til Internettet

Internettet anvendes til transmission af fotografernes billeder, når han ikke har adgang til Fyns Amts Avis netværk. Desuden kan de billedbestillinger, fotografen selv laver for at kunne arkivere initiativbilleder, kun oprettes via Internet fra Fyns Amts Avis' interne netværk i Sct. Nicolai Gade.

Den bærbare Macintosh computer kan konfigureres på tre forskellige måder, afhængigt af om der skal skabes internetforbindelse via Fyns Amts Avis' interne netværk, via fastnettelefon eller via GSM telefon.

Arbejdet med konfigureringen er søgt forenklet, så det er den samme ensartede – men omstændelige – arbejdsgang hver gang, der skal skiftes konfiguration. Se den detaljerede beskrivelse i appendix 5 på side 46.

Billedbehandling

Billedudvælgelse med Fotostation 4.0 lite (build 85)

Fyns Amts Avis har valgt FotoStation 4.0 udelukkende som billedbrowser til fotograferne. FotoStation 4.0 har også visse simple billedbehandlingsfunktioner og muligheden for at tilføje tekst til billederne.

Desuden er det muligt at se visse optagedata fra kameraet. Billedets filnummer samt tid og dato for optagelsen vises i FotoStations åbningsbillede. Tast #i (*PC: Alt Enter*) for at se et markeret billedes øvrige eksponeringsdata, som fx lukkertider og brændvidde.

Her et forslag til en rationel måde at se billederne og behandle dem på:

- Forbered billedbehandlingen
- Først åbnes alle billederne på CompactFlash kortet i billedbrowseren FotoStation 4, hvor alle billederne bekvemt kan overskues.
- Herfra udvælges de billeder, der ønskes behandlet og arkiveret.
- De udvalgte billeder åbnes i Photoshop, behandles og gemmes derpå i billedarkivsystemet, som også er FotoStation.
- Forberedelse: Opret en tom mappe på skrivebordet. Det gøres ved at klikke et tomt sted på skrivebordet, mens Ctrl-tasten holdes nede, vælg "Ny mappe" (Genvej #N) PC: Højreklik med musen et sted på skrivebordet > Ny > Mappe Kald fx mappen for dags dato, altså fx 19991215. Sørg for, at den grønne (PC: gule) "Udvalg" mappe på skrivebordet er tom.
- Kopiér billedfilerne: Kopiér derefter alle billedfilerne fra CompactFlash kortet til netop oprettede mappe: Dobbeltklik på Nikon D1 ikonet > DCIM > 10XNC_D1. Markér alle billedfil ikonerne (Genvej: #A PC: Ctrl A) og træk dem hen over den netop oprettede mappe.

Alle billedfilerne fra CompactFlash kortet kopieres nu til mappen. Herefter kan CompactFlash kortet fjernes fra computeren. Dette gøres ved at trække Nikon D1 ikonet ned over skraldespanden (Genvej: Markér ikon, %Y). *PC: Fjern blot kortet fra kortlæseren når læsningen er afsluttet.*

- 3. Gennemse billederne: Åben FotoStation 4.0 fra Kvikstart. Klik på Browser mappen og vælg den netop oprettede mappe på skrivebordet. Svar Nej i dialogboksen. Herefter åbnes alle billederne fra CompactFlash kortet sig som thumbnails: Antallet og dermed størrelsen af thumbnails kan vælges i det lille hvide felt øverst til højre i skærmbilledet. 4x2 vil eksempelvis vise 8 billeder ad gangen.
- 4. **Flyt billederne:** Marker de billeder, der skal viderebehandles og træk dem over i den grønne Udvalg mappe, som findes under Browser mappen i skærmbilledets venstre side. Disse billeder flyttes automatisk til den grønne (*PC: Gule*) Udvalg mappe på skrivebordet.

Hvis du har brug for at se et billede i stor størrelse kan du dobbeltklikke på det. (PC: tast Retur).

Det er muligt at trække flere billeder over på én gang. Hold Shift tasten nede hver gang du vælger et billede. Hvis du fortryder et valg, trykker du blot en ekstra gang på billedet (husk stadig at holde Shift tasten nede) og billedet vælges fra igen. Træk alle de valgte over i den grønne Udvalg mappe som ovenfor beskrevet.

5. **Billedbehandling:** Når alle de billeder, du ønsker at viderebehandle, er flyttet til den grønne Udvalg mappe, kan du lukke FotoStation (genvej XQ *Ingen PC genvej*).

Åben nu den grønne (*PC: Gule*) Udvalg mappe på skrivebordet og markér indholdet (Genvej **#**A *PC: Ctrl A*). Træk filerne hen over Photoshop 5-ikonet i Kvikstart (*PC: ikonet findes på skrivebordet*). Herefter åbner alle de udvalgte billeder sig i Photoshop. Det kan godt tage sin tid, hvis du har mange billeder. Det kan være hensigtsmæssigt kun at åbne ca.10 billeder ad gangen.

Selve billedbehandlingen beskrives indgående i næste afsnit.

6. Efter endt billedbehandling kan Photoshop lukkes. De behandlede billeder ligger nu som ikoner på skrivebordet. Disse flyttes på gammeldags manér til henvisningsmappen FAA-Fotografer (forudsætter at du er koblet til Avisens netværk. Er du ikke det, så læs afsnittet om transmission, som starter nederst på denne side. Overføres billeder fra en lokalredaktion læs da side 47).

De behandlede billeder på skrivebordet og deres ubehandlede originalfiler, som stadig ligger i den grønne Udvalg (*PC: gule*) mappe, kan fx gemmes i fotografens eget arkiv.

Egenarkivering

Du kan nu gemme alle de udvalgte billeder, både de behandlede og ubehandlede, i dit eget arkiv.

Jeg gemmer *alle* mine billedfiler. I en mappe, jeg kalder Dagens Udvalg, placerer jeg de behandlede og ubehandlede versioner af dagens udvalgte billeder. Den mappe anbringes inden i dags dato-mappen, hvor samtlige dagens eksponeringer findes.

For overskuelighedens skyld gør jeg det, at jeg opretter en mappe for hver uge, fx kaldet "Uge 52 1999", hvori jeg lægger de daglige mapper fra denne uge. Ugemappen placerer jeg dels på Produktionsserver > Browser > Nikon > MB og på min egen harddisk. En gang om ugen brænder jeg så en CD-ROM med ugens produktion. Det plejer at kunne ligge på én CD-ROM.

Selve den praktiske brænding af CD-ROM gennemgås i "Sådan brænder du din egen CD" i Arkiverings-afsnittet på side 35.

Husk at tømme Udvalg mappe, så den er klar til næste dags udvalg.

Transmission

Når fotografen ikke har direkte adgang til Avisens netværk, kan billederne overføres via telefon.

Dette sker ved at oprette forbindelse til Internettet og via en FTP-klient at oploade billederne til Fyns Amts Avis FTP-server. Avisens billeddatabase henter derefter billederne fra FTP-serveren.

Hvis FTP ikke virker, kan billedet sendes i en email som vedhæftet fil. Det kræver, at der er nogen til stede i bladhuset til at åbne emailen og overføre billedet til Fyns Amts Avis billeddatabase.

Transmission fra Macintosh

Internetadgangen skal indstilles forskelligt, afhængigt af om du kalder op via en fastnettelefon eller GSM. Se instruktionen i appendix 5.

Almindelig telefon: Konfigurér computeren til at forbinde til Internet via alm. telefon.

Tilslut powerbooken til telefonstikket og tryk på enten Netscape eller Fetch ikonet i Kvikstart. Herefter forbindes du til Internettet med en højeste hastighed på 57kbps.

● Registreret bruger 🔵 Gæst
1200104×××××
🗹 Husk kode 🔲 Brug Hjælp til opkald
63210086

Hvis du ringer ud via et omstillingsbord, hvor der skal tastes 0 for at få en linie ud, kan du i selv tilføje et 0, (nul komma) foran det telefonnummer, der fremkommer i dialogvinduet Remote Access til sidst i konfigurations processen.

Kontrollér for en sikkerheds skyld, at telefonsystemet er analogt. Det indbyggede modem i den bærbare computer kan ikke anvendes sammen med et digitalt telefonanlæg. Der er risiko for, at computeren brænder af, hvis den tilsluttes et digitalt telefonanlæg!

Standard telefonnummeret er Tele Danmarks opkoblingspunkt i Svendborg. Hvis du befinder dig udenfor Svendborg, kan det være en fordel at ringe til et lokalt opkoblingspunkt. Telefonnummeret ændres ud fra den liste, der findes i appendix 5.

GSM: Konfigurér computeren til at forbinde til Internet via mobiltelefon.

Aktivér Infrarød på din GSM telefon og placer den, så telefonens infrarøde port kan se Powerbookens infrarøde port. Den findes på bagsiden af Powerbooken i modsatte side af stikket til strømforsyningen. Tryk på Netscape, Internet Explorer eller Fetch ikonet i Kvikstart. Herefter forbindes du til Internettet med en højeste hastighed på 9,6 kbps.

Hastigheden vil ofte være lavere, og en billedoverførsel tager gerne mere end fem minutter.

Antennesignal viseren på GSM-telefonen fortæller kun hvor godt GSM Telefonen *modtager* signaler fra sendemasten. Ikke hvor godt dine signaler bliver modtaget.

Til begivenheder hvor mange mennesker er samlet, vil der ofte være en stor belastning af GSM-nettet. I sådanne situationer kan det være umuligt at få etableret en forbindelse.

Det hænger bl.a. sammen med, at dataopkald har en lavere prioritet end samtaleopkald. (SMS-opkald har i øvrigt højeste prioritet, så man kan altid få en SMS igennem).

I sådanne situationer må man enten fjerne sig så langt fra de snakkende menneskemasser, at man kan få forbindelse via en anden GSM sendemast eller låne sig frem til en fastnetforbindelse, hvis det er muligt. Forvent altid problemer ved store begivenheder og tag højde for dem på forhånd.

Fetch er en såkaldt FTP-klient File Transfer Protocol til Macintosh.

Fetch åbnes ved at trykke på Fetch ikonet i Kvikstart. I New Connection vinduet, herunder til venstre, trykkes OK. Når forbindelsen er etableret, trækker du dine billedfiler fra skrivebordet ind i det store hvide felt i venstre side af

	New Connection	2					
Enter host na choose from	ame, userid, and password (or the shortcut menu):	1		foto	faa dk		
Host:	foto.faa.dk			foto 🔻	iuu.uk	Status	
User ID:	foto		S Name	Size Date	_	Connected.	
Password:	•••••				Put File	<u>File</u>	
Directory:					Get File	Transfer	
Shortcuts:	▼ Cancel OK						
				-	• 🖲 Automatic		
	JFEG				Iext Binary	3.0.3	111
	101343-7301.jpg						

foto.faa.dk vinduet herover til højre.

Herefter viser et ur, hvor meget data der er overført. Overførslen er ikke afsluttet, før uret forsvinder og billedets filnavn dukker op i det hvide felt i foto.faa.dk vinduet. Hvis forbindelsen afbrydes inden uret forsvinder, er transmissionen ikke lykkedes.

Overførsel via GSM kan tage op til 15 minutter pr. billede. Ofte står uret stille i længere tid ad gangen. Det kan godt være en nervepirrende oplevelse lige op til deadline...

Bemærk i øvrigt, at der går yderligere ca. fem minutter fra billedet er overført til det rent faktisk kommer endeligt ind i Fyns Amts Avis billedsystem.

Hvis det er nødvendigt, at billedet skal hurtigt afsted, kan der vælges en hårdere jpeg kompression, når billedet gemmes i Photoshop. Læs mere på side 26 i afsnittet Adobe Photoshop 5.0.2. Kompression udover de anbefalede 8, reducerer billedkvaliteten synligt. Men det kan blive et spørgsmål om at få et billede af dårlig kvalitet i avisen, frem for slet intet.

Transmission fra PC

Crystal FTP 2000 er en såkaldt FTP-klient *File Transfer Protocol* til Windows. Programmet er gratis, så man må finde sig i, at der er bannerannoncer på. Inden du begynder på transmissionen, kan du lægge de billeder, der skal sendes, i en mappe på skrivebordet. Kald fx mappen "Transport". Crystal FTP åbnes ved at dobbeltklikke på ikonet på skrivebordet. "Transport" mappen findes fx ved at klikke på det lille mappe-med-lup ikon omtrent midt i skærmbilledet. Når mappen er valgt, fremkommer de billedfiler, det er muligt at transmittere, i det store vindue i venstre side af skærmbilledet. I eksemplet herunder er der fire billedfiler.

🕼 Crystal FTP 2000			
<u>File Edit View Favorites Tools Session</u>	n <u>Q</u> ueue <u>H</u> elp		
🛛 👎 Connect 🔹 🥸 Stop 🛛 😰 Refres	h 🛛 🗗 Send 🕫 Receive ष Sta	rt 🛛 🎦 <u>N</u> ew Folder 🏼 💐 Rena <u>m</u> e	e 😡 <u>D</u> elete
Address foto.faa.dk 👻 L	Jsername foto Password	******** Port 21	Anonymous
click	Find all the your he	computer books eart desires.	
🔁 🕁 🖒 C:\WINDOWS\Skrivebord\Tran	sport), 💽 💌 🔍		- 🔍
Name	Size Modified	Name	Size Modified
101334-1234.jpg	282KB 23-09-99 19:46		~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~
🕺 101334-1235.jpg	282KB 23-09-99 19:46 🚃		
🕺 101340-1236.jpg	282KB 23-09-99 19:46		
<u>×</u> 101340-1237.jpg	282KB 23-09-99 19:46		
Transfer from		Size Transfer to	Status
3 object(s) 1.128KB			

Forbindelsen til Fyns Amts Avis FTP server etableres nu ved at klikke med musen på "Connect" feltet i øverste venstre side af vinduet herover.

Når forbindelsen er etableret, trækkes billedikonerne fra venstre vindue til højre vindue, som den grønne pil herover illustrerer. Herefter starter transmissionen. En procesbjælke i bunden af vinduet viser, hvordan transmissionen skrider frem. Når billederne er transmitteret trykkes på "Disconnect" for at afbryde Internetforbindelsen.

Næste gang programmet Crystal FTP startes, åbnes den mappe, du sidst sendte fra automatisk. I dette tilfælde vil det være Transport-mappen.

Adobe Photoshop 5.0.2

Når man begynder på billedbehandling i farver kan det føles ret uoverskueligt at behandle 10 - 20 farvebilleder hver eftermiddag. Min erfaring er dog, at det hurtigt bliver rutinearbejde.

Fotografer, der gør sig ekstra umage med lyset og eksponeringen i optagelsen, vil få det væsentligt nemmere, når billedet senere behandles i Photoshop.

Generelt kan man sige, at elektronisk billedbehandling foregår ved at smide billed-data væk: Hver gang der ændres i Curves eller Levels, eller hvad alle disse værktøjer hedder, bliver der mindre tilbage af det oprindelige billede. Derfor er det vigtigt at anvende så få værktøjer som muligt. Og gerne så lidt som muligt. På den måde sikres den bedst mulige billedkvalitet.

Simpel billedbehandling i Photoshop 5

For at forenkle billedbehandlingen er Photoshop i din bærbare computer sat op med et forslag til hvordan og i hvilken rækkefølge, du behandler billedet. Jeg vil foreslå, at du først går videre med mere avanceret billedbehandling, når du er blevet fortrolig med den simple. I løbet af året vil jeg tilbyde små fyraftenskurser med tips og tricks.

Actions

I Photoshop 5 på din bærbare Powerbook er der indlagt såkaldte *Actions*, (Window > Show Actions), der får Photoshop til at foretage små forprogrammerede handlinger, fx at give en bestemt mængde Unsharp Mask.

Hver fotografs powerbook er udstyret med individuelle Actions. Actions er nummereret i den rækkefølge, jeg vil foreslå, at du behandler billedet i.

Du kan selv ændre dine Actions eller lave nye. Læs mere om det sidst i dette afsint.

1: Rotér billedet:

Hvis det er nødvendigt, bør du starte med at vende billedet rigtigt.

Action **1a** Rotér 90° CCW (Counter-Clock-Wise = mod uret).

Action **1b** Rotér 90° CW (Clock-wise = med uret).

Beskær billedet: Hvis det er nødvendigt at beskære billedet, kan det med fordel gøres tidligt i processen. Derved gøres datamængden mindre, og billedet bliver hurtigere at arbejde med.

Vælg Crop-værktøjet (Genvej: C) øverst tv. i værktøjskassen. Træk med cursoren ned over billedet og flyt evt. hjørnerne på værktøjet, så det passer med din beskæring. Dobbeltklik (Genvej: Retur-tasten) inde i det afmærkede felt, og billedet er nu beskåret.

2: Levels: Action 2 åbner Levels (Genvej: #L *PC: Ctrl L*). Her kan du justere billedets lyshed og kontrast. Tænk ikke på farverne endnu! Lasso-værktøjet (Genvej: L) kan anvendes til en partiel justering, så fx tegningen i himlen ikke forsvinder, selvom resten af billedet lysnes.

3: Curves: Action 3 åbner Curves (Genvej: **#**M *PC: Ctrl M*). Curves er velegnet til at korrigere mellemtonerne i billedet, men kan bruges til praktisk taget alle justeringer af kontrast, lyshed og farvestik.

History Actions	
1a: Rotér 90°CCW	F1
1b:Rotér 90°CW	
2:Levels	F2
3:Curves	F3
4 : Hue/Saturation	F4
5a : Quantum Mechanics	F5
5b : Band Aide	∲F5
6a : Unsharp Mask	F6
6b : Mere Unsharp Mask	
6c : Ude af fokus USM	
7:File Info	F7
8: Save As med Digimarc	F8
9: Sort kant	F9

Hvis der i billedet findes et sted, der skal være helt neutralt hvidt, kan den hvide pipette i Curves kan bruges til at sætte hvidbalancen. Lasso-værktøjet (Genvej: L) kan anvendes til en partiel justering fx til at lysne et ansigt.

4: Hue/Saturation: Action 4 åbner Hue/Saturation (Genvej: #U PC: Ctrl U), der betyder noget i retning af Farve/Mætning. Her kan et generende farvestik fjernes. Lassoværktøjet (Genvej: L) kan anvendes til at rette op på et partielt farvestik, fx røde ansigter. Vælg den farve, du ønsker at ændre.

Hue ændrer farven det angivne antal grader på farvecirklen. En Hue på +90 vil fx ændre rød til grøn.

Ved at forskyde **Saturation** knappen svækkes eller forstærkes netop den valgte farve.

Lightness ændrer mængden af sort i farven.

Rødstik er et generelt problem ved digital fotografering. Det findes typisk i et ansigt og kan let fjernes med Hue/Saturation: Afgræns ansigtet med lasso-værktøjet, åben Hue/Saturation og indstil Edit til Red (genvej **#1** *PC: Ctrl 1).* Sæt fx værdien i Saturation til minus 5 og i Lightness til plus 5.

5: Quantum Mechanics Pro og Band Aide fjerner den digitale støj i undereksponerede og høj-ISO billeder. Disse to filtre kan gives enkeltvis eller i kombination, afhængigt af hvilken type støj, der findes i billedet. Quantum Mechanics Pro fjerner crominans støj (blå og røde prikker) Band Aide fjerner den såkaldte Banding, stribeformet støj. Læs mere om de to filtre i afsnittet Avanceret Photoshop 5.0.

De to filtre må ikke gives efter at Unsharp Mask er givet.

6: Unsharp Mask: Action 6 a-c giver automatisk en Unsharp Mask i billedets luminans lag. Det er vigtigt ikke at give for meget skarphed. Den egentlige skarphedsgivning foregår nemlig senere i den automatiske billedbehandler, efter at billedet er blevet størrelsessat. Formålet med det er at tilpasse skarpheden til den størrelse, billedet får i avisen.

Husk, at skarpheden kun kan vurderes, hvis billedet betragtes i mindst 100% forstørrelse. Dobbeltklik på lup-ikonet i værktøjskassen for at få billedet i 100%. Dobbeltklik på hånden for at se billedet så stort, som skærmen tillader.

Action **6a** giver en minimal mængde Unsharp Mask. Formålet er at fjerne den uskarphed, som Anti-Alias filteret foran kameraets CCD giver. Denne Action gives til helt skarpe billeder.

Action **6b** giver lidt mere Unsharp Mask til fx vidvinkel billeder eller billeder, der er en lille smule ude af fokus.

Action **6c Ude af fokus** Hvis dit billede er optaget ude af fokus, kan denne Action give så meget Unsharp Mask, at det muligvis reddes. Vær dog kritisk overfor billedets udseende.

Lasso-værktøjet (Genvej: L) kan anvendes til partielt Unsharp Mask, fx hvor en generende baggrund ikke ønskes skarp .

7: File Info: Denne action åbner File Info og skriver automatisk dit navn i Byline og Caption Writer-felterne. Desuden tilføjes copyright informationer. Cursoren står klar i caption-feltet, hvor du skriver din billedtekst.

8: Digimarc + Save as: Til sidst kan du med Action 7 forsyne dit billede med et digitalt vandmærke. Herved bliver der lagt en kode ind i billedet, der ikke kan ses med det blotte øje, men genkendes af firmaet Digimarcs software.

Efter Digimarc filteret er givet, åbner Action 8 Save as (Genvej: shift S PC: shift Ctrl S). Gem billedet som "opgavenummer-filnummer"

Eksempelvis: 123456-0123 hvor 123456 er det sekscifrede nummer fra fotobestillingen og 0123 er fra filnavnet DSC_0123.jpg, som Nikon D1 genererede. Det er meget vigtigt, at opgavenummeret indtastes korrekt, idet det er et hovedelement i arkiveringssystemet.

Billedet gemmes i JPEG kvalitet 8 baseline. Hvis billedet ikke er optaget i RAW, TIFF eller JPEG-Fine, skal det gemmes i kvalitet 10. Hvis billedet - uanset optageformat - hurtigt skal sendes over GSM, kan kvalitet ned til 2 undtagelsesvis vælges. Her er det vigtigt, at du også gemmer en kvalitet 8 kopi, som kan lægges ind i FotoStation, så snart du kommer forbi Fyns Amts Avis igen.

Hvis du ikke ønsker et digitalt vandmærke i dit billede, kan du blot springe Action 8 over og åbne Save As manuelt i File > Save As (Genvej: shift S *PC: shift Ctrl S*).

9: Sort kant: Denne action giver automatisk billedet en sort udtonet ramme, der ligner en sort kant fra de gamle S/H dage i mørkekammeret. Kontrollér inden Actionen

anvendes, at forgrund/baggrund farverne i værktøjskassen er indstillet rigtigt. Forgrunden skal være hvid og baggrunden sort. Dobbeltklik på et af felterne for at justere farven, hvis det er nødvendigt.

Den sorte kant bliver lavet på et fast mål, der svarer til størrelsen på et

ubeskåret, D1 billede i bredformat. Derfor kan den kun gives på ubeskårne bredformat billeder, helt i overensstemmelse med god foto-etik.

Sort kant Actionen er en temmelig stor beregningsopgave for computeren. På en PowerBook G3 tager processen ca. 50 sekunder. Billedets filstørrelse øges med ca. 500k.

Avanceret Photoshop 5.0

Gør-det-selv Actions. Det er nemt at lave sine egne Actions. De fleste handlinger i Photoshop han optages som Actions: Start med at åbne et billede, der gerne må øgelægges. Klik med musen på den lille trekant til højre for fanebladet Actions. Klik eventuelt på Button Mode for at fjerne fluebenet, hvis der er et.

Klik på New Action... I vinduet New Action, der kommer frem, kan du navngive den nye Action. Du kan også tildele den en farve og en F-taste.

His	story	Actions	New Action
7		🗢 🗀 FAA standard 2.0 🛛 📓	New Set
7		♦ 1a: Rotér 90°CCW	Duplicate
7	Г	▶ 1b: Rotér 90°CW	Play
7		2: Levels	Start Recording
7		3: Curves	Record Again
7		4: Hue/Saturation	Insert Menu Item
7		♦ 5a: Quantum Mechanics	Insert Stop
7		▷ 5b: Band Aide	Insert Path
7		👂 6a: Unsharp Mask	Action Options
7		👂 6b: Mere Unsharp Mask	Playback Options
7	\Box	♦ 6c: Ude af fokus USM	Clear Actions Reset Actions
7		7: File Info	Load Actions
7		8: Save As med Digimarc	Replace Actions
-	-		Save Actions
			Button Mode

Tryk derefter på Record-knappen. Nu optages de handlinger, du foretager dig. Du kan se, at optagefunktionen er aktiv, idet den røde prik i bunden af Action-vinduet er trykket ned.

Et eksempel på en Action kan være at størrelsessætte billedet til udprintning på Epsonprinteren.

Når den handling, du ønsker at optage, er afsluttet, trykker du på den lille firkantede stopknap til venstre for knappen med den røde optage prik.

Vælg Button Mode igen og prøv at afspille din action.

Hvis Actionen blot skal åbne fx værktøjet Color Balance i Image > Adjust , hvor du selv skal indsætte værdier, skal du efter at have startet optagelsen trykke på Insert Menu Item... knappen. Den findes i den lille trekant til højre for Actions-fanebladet. I dialogen Insert Menu Item, der kommer frem, skriver du navnet på det værktøj, du vil åbne, altså i dette eksempel Color Balance.

Actions kan i øvrigt nemt udveksles mellem flere computere over fx Internettet.

History funktionen findes i fanebladet til venstre for Actions (Window > Show History). Alle ændringer i billedet registreres som et lag i History oversigten.

Det lag, billedet befinder sig i lige nu, er markeret. Ved at klikke på et af de andre lag, kan man se billedet, som det så ud på netop det trin i billedbehandlingen.

Lagene kan fjernes enkeltvist nedefra ved at trække dem ind i den lille skraldespand i bunden af History-vinduet. På den måde er det muligt at slette handlinger langt tilbage i billedbehandlingsprocessen. Eksempelvis gennemfører Actionen "Sort Kant" otte handlinger. Hvis man vil fortryde den sorte kant, kan det ikke gøres med fortryd funktionen $\Re Z PC: Ctrl Z$. Man bliver nødt til at fjerne handlingerne én efter én fra History.

History Brush

Et nyt fikst værktøj i Photoshop 5 er History Brush, som vælges fra Photoshops værktøjskasse (Genvej: Y).

History brush udnytter History-funktionen: Med History Brush kan du nu male ét history lag ind i et andet lag med en selvvalgt brush (Window > Show Brushes).

Fx har du muligheden for at male en højlys-detalje på igen, der er gået tabt under billedbehandlingen, fra det oprindelige ubehandlede billede.

Det gøres ved at klikke History Brush på i det tomme felt til venstre for det lag i History, man nu ønsker at male fra. Derefter maler man så direkte på billedet med det oprindelige lag.

I eksemplet til højre, har jeg malet himlen tilbage på et billede. Den gik tabt i Curves, og bliver malet fra Rotate Canvas laget ind på det nyeste lag (Band Aide).

Partiel støjfjerning er et andet oplagt sted at bruge History Brush. Her kan man male med det lidt uskarpe, støjrensede billede i de mørke, støjfyldte partier af billedet. På den måde bliver støjen mindre fremtrædende.

History Brush er også meget effektiv til, sammen med filteret Dust And Scratches, at fjerne ridser og støv fra indscannede negativer.

Sort/Hvid

Her er fire måder at lave sort/hvide billeder digitalt:

I kameraet: Nikon D1 laver fremragende sort/hvide billeder i kameraet. Ved at dreje subcommand hjulet mens image quality-knappen under dækslet er trykket ind, kan der vælges B/W i alle optageformater undtagen RAW. Billeder, der er optaget på denne måde, har samme filstørrelse som farvebillederne.

Photoshop Grayscale: Den nemmeste måde at konvertere et farvebillede til sort/hvid er i Photoshops Grayscale-mode: Image > Mode > Grayscale. Billedet kan herefter behandles i fx Levels eller Curves. Filstørrelsen reduceres til 1/3 af farvebilledets.

Photoshop Channel Mixer: Channel Mixer giver væsentligt flottere s/h billeder end Grayscale.

I Channel Mixer (Image > Adjust > Chanel Mixer kryds i Monochrome). Ved at ændre balancen mellem farverne kan du arbejde med billedet på samme måde, som hvis det var optaget på s/h film med et farvet filter foran objektivet. Som udgangspunkt bør summen af værdierne være 100.. Lasso værktøjet kan bruges. Billeder optaget i B/W mode i Nikon D1 kan også behandles i Channel Mixer. Filstørrelsen er den samme som farvebilledet.

÷	OK Cancel
+100 %	Load
0 %	Save
0%	🗹 Preview
0%	
	+100 % 0 % 0 %

Photoshop Hue/Saturation: I Hue/Saturation (Genvej: **#U** *PC: Ctrl U*) indstilles Edit til Master og Saturations værdien stilles til minus 100. Ved nu at ændre Hue, Saturation og Lightness værdierne for de farver, der kan vælges i Edit, ændres billedet på samme måde som i Channel Mixer metoden beskrevet ovenfor.

Husk at konvertere billedet til Grayscale (Image > Mode > Grayscale) efter afsluttet S/H behandling. Derved reduceres filstørrelsen til en tredjedel.

Fjern digital støj med Quantum Mechanics Pro og Band Aide

Digital støj er altid til stede i digitale billeder. Den bliver først synlig, når kameraets ISOværdi presses op og når mørke billeder gøres lysere i billedbehandlingen. Alle Nikon D1 billeder optaget på ISO 800 eller højere har synlig digital støj.

Den digitale støj antager typisk to former, der hver især skal fjernes med et bestemt filter:

Crominans støj optræder som små blå og røde prikker overalt i billedet. Crominans støj kan meget let fjernes med Quantum Mechanics Pro (QM).

Banding viser sig som striber på billedets længste led. Støjen kan dæmpes meget med Band Aide filteret.

På side 31 findes eksempler på, hvordan de to typer støj kan se ud.

Et billede kan indeholde begge typer støj. Erfaringsmæssigt er det bedst at fjerne crominansstøjen først.

Begge filtre er meget brugervenlige med et stort preview vindue.

Når cursoren føres hen over preview vinduet bliver den til en flyttehånd, der kan flytte preview feltet rundt i billedet. Så længe museknappen holdes nede, ses billedet før filtreringen. Når knappen slippes ses billedet efter filtreringen. På den måde kan man hele tiden vurdere effekten af filteret.

Begge filtre virker også partielt fx indenfor en lasso-afgrænsning.

Quantum Mechanics Pro åbnes fra Actionpaletten.

Auto Contrast Range er en slags Auto-levels og bør slås fra. Filter Amount kan fintune virkningen af filtret. Bør stå på 100% Filter Mode stilles i Quick Filtering.

Quantum Mechanic™ Pr	o from Camera Bits
Quantum Mechanic [™] Pro	Color Filtering
	Filter Amount:
	Radius: 7 pixels Threshold: 0 levels
GE	Blue Chrominance Radius: 9 pixels Threshold: 0 levels
	Despeckle Luminance Sharpening off 0.3 0.6 1.0 Radius:
To South	Amount: 200 % Threshold: ''
Zoom: Overview Preview: RGB \$	About Cancel OK

Med **Radius** skydeknapperne i **Red Chrominance** og **Blue Chrominance** felterne stilles filterets effekt på de røde og blå prikker. Det er lidt nemmere at se, hvad man laver, hvis **Preview** stilles, så den matcher den skydeknap, man arbejder med, fx Blue Chrome, når der arbejdes med radius skyderen i Blue Chrominance.

Despeckle Luminance forebygger hvide prikker i billedet, når det senere får Unsharp Mask. Slå funktionen fra, indtil du ser effekten af din Unsharp Mask.

Sharpening er en mulighed for at give billedet Unsharp Mask. Funktionen bør slås fra, idet den gør det umuligt for Band Aide filteret at virke ordentligt. Slås fra ved at sætte Radius til off.

Band Aide åbnes også fra Actionpaletten.

Auto Contrast Range slås også fra her.

Filter Amount svækker effekten af den filterstyrke, der er valgt i **Filter Strength**. Filter Amount er mere følsom i den lave ende af procent-skalaen.

Band Aide from Camera Bit	s
<image/>	s Band Aide Auto Contrast Range Filter Amount: 23 % Filter Strength Weak (Low Noise) Medium Strong (High Noise)
Zoom: Verview About	Cancel OK

Støjen i et 800 ISO billede kan sædvanligvis fjernes med omtrent den indstilling, der er sat i ovenstående illustration.

Band Aide filteret mindsker "banding" støjen på bekostning af skarpheden. Men det problem kan ikke altid løses ved at give noget mere Unsharp Mask.

Det er vigtigt at være opmærksom på, hvad der sker med billedet når Unsharp Mask gives. Der kan bl.a. optræde hvide prikker spredt rundt i billedet. De kan ofte fjernes ved at fortryde hele Band Aide og QM i History, og starte forfra med kryds i QM-boksen Despeckle Luminance.

Hvis prikkerne ikke forsvinder, må man simpelthen leve med at billedet er en smule uskarpt. Støjtyper: Det lille billede herunder er billedbehandlet i Curves og Hue/Saturation. Der er ikke givet Unsharp Mask

Øverst til højre ses et udsnit af billedet, som det ser ud før støjfiltreringen.

Bemærk den blå crominansstøj og banding i området mellem bold og hovede. Bemærk også blå og rød crominans støj i bold og hovede.

I det midterste udsnit er billedet behandlet med QM. Den blå og røde støj er nu helt væk. Der er stadig banding i baggrunden.

I det nederste billede er der givet både QM og Band Aide. Banding er dæmpet noget. Billedet har desuden tabt noget skarphed. Det ser ud som om skarphedstabet er større i baggrunden end i fx håndbolden. Noget af skarphedstabet vil senere kunne reddes i Unsharp Mask.

Sammenkopiér billeder

I forbindelse med fx udprintning af billeder på Epson printeren, kan det være en fordel at lave en billedmosaik, så to eller flere billeder kan køres ud på ét ark papir:

- Åben de billeder, du ønsker at kopiere ind på samme canvas.
- Størrelsessæt billederne (Image > Image Size...) og rotér dem eventuelt, så de passer i den mosaik, du ønsker.
- Canvasstørrelsen ændres (Image > Canvas Size) på ét af billederne, så de øvrige senere kan kopieres ind på.
- Vælg Move Tool (Genvej: V) og flyt ved hjælp af musen det første billede hen på sin plads.
- Træk nu ved hjælp af musen og Move Tool (Genvej: V) de øvrige billeder ind på deres respektive pladser i de ledige dele af det første billedes canvas.

Vær opmærksom på, at det foregående billede ikke umiddelbart lader sig flytte (efter at du er begyndt at flytte det næste billede).

Panoramabilleder

Sammenkopieringsteknikken kan også bruges til at skabe panoramabilleder med. Det er hensigtsmæssigt, at alle billeder i panorama mosaikken er eksponeret ens. Det betyder i den digitale verden, at eksponeringen skal være manuel, hvidbalancen på en fast værdi (ikke A) og at tonekurven skal være fast (ikke CF-24-0). Billederne bør optages med en 50mm eller derover. Så bliver perspektiv forskellene i de områder, hvor enkeltbillederne skal sættes sammen minimale.

Pre Press

Mål på billederne

Ved hjælp af Info vinduet (Windows > Show Info) kan du måle bl.a. hvor meget sort, der er i billedet. Dette kaldes K-værdien, og må ikke forveksles med K i CMYK.

Alle dele af billedet, der måler mindre end 6-7 (K), bliver gengivet hvidt i avisen. Alle dele af billedet, der måler mere end 92-93 (K), vil blive gengivet sort.

Na	vigator	Info	(Opt	tions	N
×.	R : G : B :	181 139 138	*	К:	40%
+,	X : Y :	39,98 15,53	L I	W : H :	

Hvis et lyst område i billedet, fx en skjorte, måler mellem 5 og 12 (K) afhængigt af hvor, der måles, betyder det, at den vil blive gengivet med lidt struktur. Måler den derimod mellem 0 og 6 (K), vil den blive gengivet som en helt hvid flade.

Blege nordeuropæiske mennesker bør erfaringsmæssigt måle mellem 15 og 40 K i de lysere dele ansigtet.

RGB til CMYK teori

Optagelsen og behandlingen af digitale billeder foregår fra fotografens side i RGB-farver. Inden billedet trykkes i avisen, konverteres det automatisk til CMYK-farver. I den forbindelse kan der ske ændringer af farverne i billedet. Forklaring følger her:

Omfanget (engelsk: *gamut*) af de farver menneskets øje kan opfatte, kan beskrives ved CIE LAB 1931 figuren herunder:

Den krumme kurve fra violet (380 nm) over blå, cyan, grøn og gul til rød (680 nm) dækker alle de farver, der findes i solspektret. Kurven fra violet over magenta til rød dækker de farver, der ikke findes i solspektret.

Farverne langs kanten af kurverne er helt mættede, og blandes til hvid inde i centrum af figuren.

Kilde: efg's Computer Lab http://www.efg2.com/lab

En RGB-monitor skaber farver ved at blande rødt, grønt og blåt lys. Den kan derfor kun vise de farver, der findes (i rummet) mellem disse tre farver. Den indtegnede RGB-trekant viser princippet i RGB farve gamut, der i øvrigt kan variere fra monitor til monitor.

Ved CMYK-tryk dannes farverne ved at blande cyan, magenta og gule trykfarver. Det farveomfang, der kan gengives af disse farver, er skitseret med CMYK-trekanten inde i LAB figuren. CMYK-gamut varierer fra trykkeri til trykkeri og afhænger bl.a. af trykfarver, papirkvalitet og de arbejdsrutiner, trykkeriet har.

De farver indenfor RGB-gamut, der befinder sig udenfor CMYK-gamut siges i Photoshop terminologi at være *Out of Gamut* – altså udenfor CMYK-farvernes gamut. Disse farver kan ikke trykkes præcist, som de ses på RGB-monitoren. Det drejer sig især om meget mættede blå, grønne og røde farver.

Ved konvertering af billedet fra RGB til CMYK bliver de dele af billedet, der er out of gamut, klemt proportionalt sammen indenfor CMYK-gamut.

I praksis betyder det, at det ikke er alle farver, som ses på monitoren, der kan trykkes i avisen; WYS er ikke altid WYG.

Valg af colorspace: I forbindelse med overgangen til digital fotografering har Fyns Amts Avis valgt at indføre Adobe RGB som standard farverum på alle computere, der arbejder med billeder. Adobe RGB har et større gamut end det, der kan vises på en RGB monitor. Det betyder at visse farver, der ligger udenfor monitorens gamut, kan måles og trykkes, men ikke ses på monitoren.

Gamut Warning

Gamut Warning er et hjælpeværktøj i Photoshop, der kan vise, hvilke farver i RGB billedet, der ligger udenfor CMYK-gamut. Tryk *#shiftY PC: Ctrl Shift Y* og de kritiske farver markeres med grå. Gamut Warning skal behandles lidt på samme måde som Highlights advarslen på Nikon D1. Det er kun, hvis farveproblemet er relevant for biledet, at man skal begynde at gøre noget ved det.

CMYK Preview: I CMYK preview (Genvej XY *PC: Ctrl Y*) i Photoshop kan du få et indtryk af, hvordan billedet vil blive gengivet i avisen. Det kan anbefales, at bruge CMYK Preview sammen med Gamut Warning for på den måde at se omfanget af de farveskift, som Gamut Warning advarer om.

Info: Infopaletten kan bl.a. også indstilles til at vise CMYK værdier. I eksemplet til højre, er alle farverne out of Gamut. Det markeret med udråbstegnene yderst til højre. Infopalettens målemetode ændres ved at trykke på den lille pipette. Bemærk at de K-værdier, der er omtalt i afsnittet "Mål på billederne" er Grayscale K og ikke CMY –K.

INA	vigato	r j into	1 Ob	tions	1	
×.	R : G : B :	37/28 49/44 87/95	*	С:: М:: К::	97/100 71/75 22/2 42/3	8! 5! 3! 7!
+,	X : Y :	16,50 21,24	₽	₩: H:		

Arkivering

Billedarkivering er en meget vigtig del af hele den digitale billedproces. Hvis billedet ikke er arkiveret forskriftsmæssigt, er det vanskeligt at finde igen. Til gengæld vil hele Fyns Amts Avis få glæde af et velfungerende elektronisk arkiv.

Arkivet søger på den tekst, der er vedhæftet billedet. Det er derfor vigtigt, at kvaliteten af teksten er så god som mulig.

Teksten skal indskrives i File Info i Photoshop og består af:

- Opgavenummeret, der findes på fotobestillingssedlen. Dette nummer sørger for at de informationer, der findes i fotobestillingen overføres til billedet.
- Fotografens egen tekst. Til hvert billede skriver fotografen en faktuel tekst med oplysninger fx hvem, hvad, hvor osv.
- Keywords: Fotografen kan vælge at forsyne billedet med et eller flere keywords. Der må kun anvendes keywords, der findes på keyword listen i appendix 6.

Selve den fysiske arkivering foregår i øjeblikket på en server. Hvordan billederne i fremtiden skal gemmes, er der endnu ikke taget stilling til.

Fotografernes egenarkivering

For din egen skyld, vil jeg foreslå, at du selv laver en kopi af dine billeder, som du tager med hjem.

Jeg brænder fx hver uge en CD-ROM med alle ugens rå og behandlede billeder. Det passer stort set altid med, at en hel uges produktion kan lagres på én CD.

Sådan brænder du en CD-ROM

Denne vejledning gælder for Fotoafdelingens LaCie CD-ROM brænder tilsluttet en Mac. Saml de filer du ønsker at brænde i en mappe. Husk, at der på hver CD kan gemmes 650 MB data.

Mappen skal befinde sig på den samme computer, som brænderen er tilsluttet.

- Tilslut fotoafdelingens CD-ROM brænder til din Powerbook via USB stikket.
- Åben nu programmet Adaptec Toast fra Kvikstart.
- Hvis du senere ønsker at kunne læse CD-ROM'en fra en PC, skal du huske at brænde den i ISO 9660 formatet. Det vælger du i Format > flueben ved ISO 9660 (Genvej #3), inden du brænder.
- Klik på Data og træk de emner der skal kopieres ind i feltet i midten af vinduet.
- Tryk Done.
- Indsæt en blank brændbar CD-ROM i det eksterne CD-ROM drev.
- Tryk på Write CD > vælg 4x > tryk på Write Disc. Herefter går skrivningen i gang. Det kan vare op til 20 minutter. Herefter laver programmet en kort pause, hvorefter det kontrollerer brændingen (verifying). Dette tager også op til 20 minutter.
- Herefter meddeler programmet 'Verification completed successfully', hvis alt gik vel. Tryk på Eject og fjern din CD fra drevet.
- Fjern evt. dit materiale fra data (Data > markér data > remove > Done).

Fotobestilling

Alle billeder, der skal arkiveres, skal forsynes med et individuelt identifikationsnummer. Det består af et sekscifret nummer, der automatisk bliver genereret i fotobestillingen, plus det filnummer, som Nikon D1 giver den enkelte billedfil. De to numre skal adskilles af en bindestreg "-".

I de tilfælde, hvor der ikke er blevet lavet en fotobestilling , fx ulykker, initiativbilleder og lignende, skal fotografen selv skrive en fotobestilling.

	🔘 Online fotobestillingsseddel	日日
	🔶 X 🔇 🏦 🖉 🖾 🖉	
Address	the ://followeb.fas.dk/fotobestilling/fatobestilling.html	90
() FAA	OFirstClass ORds Galbraith ONixon Europa OPhil Askay Opia O HotaCrawker@] OFotoVeb OFotobest Illing OApple	
Favorites	FOTOBESTILLING - FYNS AMTS AVIS Arkiveres ikke:	
History Search	Opgave-dato/klok.: I Iøvrigt : I Planlagt i avisen : Forventet varighed	
Screpbook	Journalist med ? Vælu fra listen 💠 Skal med fra (Destination og klokkeslet) :	
Page Ho	Overføres automatisk til FotoStation og arkiveres:	
lder.	Emne : Journalist : Adresse for foto	
	Aniedning :	
	Redaktion : Vælg redaktion = løvrigt :	
	Negleord 2: Veta percent	
	Nøgleord 3 : Vælg nøgleord 🛊	
	Husk at være omhyggellig Send fotobestilling med alle dine fakta. De alene er grundlag for arkivering af billedet.	
		-
- inter	65 381 6	

Fotobestillingsblanketten herover findes på Fyns Amts Avis' interne intranet ved at indtaste adressen http://fotoweb.faa.dk i din webbrowser.

Der skal ikke gøres noget stort nummer ud af at udfylde bestillingen. Det vigtigste er at få tildelt et identifikstionsnummer.

Epson printer

Epson Photo Stylus 1200 printeren giver mulighed for at lave inkjet print i næsten fotografisk kvalitet.

Printeren skal tilsluttes den bærbare computer via USB-stikket.

Derefter skal printeren vælges i "Vælger" (Æblemenu > Vælger > markér SP 1200).

Billedet, der skal udskrives, kan fx åbnes i Photoshop og størrelsessættes. Dette gøres i Image > Image Size. Det kan anbefales at sætte resolution til 300 pixels/inch. Hvis billedet skal gøres større end den valgte resolution tillader, bør billedet resamples i bicubic.

Width:	2341	pixels	\$	า®	Cance
Height:	1535	pixels	\$	7®	Auto
Print Size:					
Width:	19,82	[cm	¢	٦	
Height:	13	_ (cm	\$		
Resolution:	300	pixels/ind	ch 🖨	1	

I Page setup (File > Page setup, genvej Shift #P) sættes papirstørrelse (standard er A5) og papirretning. Et kryds i Caption betyder, at teksten fra File Info udskrives under billedet.

EPSON		SP 1200 5.65E 🕐 👪 🔼 OK
	Paper Size:	A5 Cancel
	Paper Source:	Auto Sheet Feeder 💠 Options
	Orientation:	Portrait 🔀 Landscape Customize
1 Land		Rotate by 180 degrees
	Reduce or Enlarge	e: 100 %
	Printable Area:	🔘 Standard 🛛 🖲 Maximum 🔲 Centered
Screen B	order 📔 🗆 Calibrati	ion Bars 🔲 Labels
Transfor E	Registra	ition Marks 🔲 Negative
	Corner C	Crop Marks 🛛 Emulsion Down
Background 🗌 🗌 🤇	Caption 🛛 🔲 Center C	rop Marks 🔄 Interpolation

Print ved at vælge File > Print (genvej %P). Nedenstående printer vindue kommer frem. Her kan du kontrollere, at alt er i orden, inden printeren sættes i gang.

EPSON	SP 1200 5.65E 🍳	👪 🗊 🔂 🞑 🛛 Print
Copies: 🚺 🛛 Pages: 🖲 All	0	Cancel
Media Type: Photo Paper	Ink ● Color ● Black	A5 A Portrait
Automatic		Print Layout : None
Advanced Digital	foto 🔶	 High Speed : Off PhotoEnhance3
🗌 Print Selected Area 🦳 Space: 🗛	obe RGB (1998)	•
🗔 P	rinter Color Management	

I ovenstående vindue er "Custom" funktionen valgt. Her er det muligt at indstille printeren optimalt. Vinduet viser mit, indtil videre, bedste bud på en printerindstilling. Ved at trykke på Advanced kan man indstille printer parametre som skarphed og opløsning. Indstillingerne kan gemmes, så de nemt kan aktiveres igen. Mine indstillinger hedder i eksemplet ovenfor "Digitalfoto".

Blækket i Epson printerens meget små blækdyser størkner meget let, hvis printeren fx udsættes for træk. Derfor er det vigtigt at holde den tildækket, når den ikke bruges.

Almindelig vedligeholdelse af printeren, fx skift af blækpatroner, finjustering og rensning af dyserne, er beskrevet i printerens manual.

Der kan være problemer med, at computer og printer ikke vil kendes ved hinanden. Problemet er beskrevet i Appendix 2.

Appendix 1

Her kan du finde yderligere information

http://www.robgalbraith.com Canadisk pressefotograf og digital pionér. Siden har nyheder og tests af nyt digitalt isenkram. En seriøs side på et højt fagligt niveau og samtidig let læselig. Den indeholder nyheder og et glimrende forum. Rob Galbraith har udgivet et håndbog i digital pressefotografering, som Fyns Amts Avis har støttet sig til i planlægningen af det digitale fotoprojekt.

http://www.henrikbo.dk er pressefotograf Henrik Bos hjemmeside. Han er digital superbruger på Nordjyske Stiftstidende. Nordjyske er dansk pionér på digital pressefotografering, og har været en vigtig inspriationskilde i arbejdet med digital pressefotografering på Fyns Amts Avis.

http://www.nikon-euro.com/nikoneuro_en/hit/dc/dcd1/en/HIT_dcd1_en_0.htm er Nikon Europas officielle side med tips og ideer til Nikon D1.

http://www.nikontechusa.com/supportframe.htm er Nikon USA's officielle support forum. Kræver en registrering (kan udføres on-line) og at man opgiver serienummeret på sin Nikon D1.

http://www.peimag.com/ Professionelt digitalt forum.

http://photo.askey.net Digitale nyheder og fora. Pro Digital Talk er et godt sted at kigge efter Nikon D1 diskussioner

http://www.imaging-resource.com/NEWS.HTM Digitale nyheder.

http://www.manginphotography.com/sptshtr.html Sports Shooter er et amerikansk magasin for professionelle sportsfotografer. Gode artikler om digitale erfaringer.

http://www.digitaldog.net/tips.html beskæftiger sig med Photoshop og prepress emner som bl.a. farvestyring.

http://www.camerabits.com Udvikler af bl.a. Quantum Mechanics Pro og Band Aide filter plug-ins til Photoshop.

http://www.charm.net/~mchaney/imaging Q-Image tilbyder bl.a. interpoleringssoftware og støjfiltre til Nikon D1. Kun til PC. Har udviklet Band Aide i samarbejde med Camera Bits

http://home.austin.rr.com/goce/bibble/bibble.htm Eric Hyman har udviklet Bibble og MacBibble programerne, der kan læse Nikon D1 RAW filer. Programmmerne kan lave eksponeringskorrektion på RAW.filer efter eksponeringen. MacBibble er i skrivende stund i udviklingsfasen. Der kan downloades en gratis beta-version.

http://www.mindspring.com/~x11r6.1/ Her kan Nikon D1 RAW-fil læseren C-Image til PC downloades.

Appendix 2

Tips og løsninger af kendte problemer

Genveje i Photoshop 5.0.2:

Gamut Warning: #ShiftY (*PC: shif Ctrlt M*) CMYK preview: #Y (*PC: Ctrk Y*) Save: #S (*PC: Ctrl S*) Save As: Shift #S (*PC: shift Ctrl S*)

Fjern/genskab værktøj: Tabulator tasten Undo (Fortryd sidste handling): 業Z (*PC: Ctrl Z*) Afslut billedet: 業W (*PC: Ctrl W*)

Luk Photoshop: **#**Q (*PC: Ctrl Q*)

Genveje til værktøj i paletten:

Zoom: Z (Hold Alt tasten nede for at skifte mellem zoom + og -) Stamp: S (Kloneværktøjet) Lasso: L

History Brush: Y Burn/Dodge: O Flytte-hånd: H eller mellemrumstangenten holdes nede. (Det værktøj du forlod kommer igen, når du slipper mellemrumstangenten.)

Eye-dropper: I

Øvrige:

Inverse: Shift+%1 (PC: shift Ctrl I) (Bruges fx når alt andet end det, der er markeret med lassoen skal gøres aktivt.)

Brug Feather 50 i Lasso

Svampe-værktøjet i Burn/Dodge bruges til at ændre mætningen i den del af billedet, du anvender det på. Vælg Saturate for højere mætning og Desaturate for lavere mætning. Værktøjets størrelse vælges også her i Brushes.

Hvor der er flere værktøjer i samme palet-ikon, kan du rulle i de forskellige værktøjer ved at trykke på tasten en gang til mens Shift tasten holdes nede. Fx i Lasso, hvor du med L-tasten kan skifte mellem Frihånds lasso, Polygon lasso og Magnetisk lasso.

Genveje i Mac OS9

Genopbyg skrivebord: Hold ೫ og Alt tasterne nede mens maskinen starter. Dette bør gøres mindst en gang om ugen, hvis man ønsker en stabil maskine.

Vælg alt: #A Kopiér: #C Sæt ind: #V

Ny mappe: (klik på skrivebordet først) #N Luk vindue: #W Afslut: #Q

Nødafbryder: Alt #Startknap (kun hvis computeren er håbløst frosset fast!

Arkivoversættelse

Når man dobbeltklikker på et billedikon, åbner computeren automatisk billedet med det billedprogram, man på forhånd har valgt skal gøre det. Fra fabrikken er Macintosh computere indstillet til at åbne billedfiler i programmet Quick Time. Windows computere åbner som standard billedfiler i Microsoft Photo Editor. Disse indstillinger kan du selv ændre. Det er fx hensigtsmæssigt for vores brug, at billedfiler automatisk åbner i Photoshop 5.0. Hvis du vil bruge MacBibble/Bibble, kan du indstille arkivoversættelses funktionerne til at åbne .nef filer i dette program.

I en Macintosh computer med OS9 kaldes dette arkivudveksling. Denne funktion findes i Æble-menu > Kontrolpaneler > Arkivudveksling. I fanebladet Referencer kan du se, hvilket program, der åbner hvilke filtyper. Markér den filtype, du ønsker at ændre arkivudvekslings egenskaberne for, tryk på Skift knappen. Nu kan du vælge et andet program, der skal åbne den pågældende filtype.

I en Windows 9x computer ændres indstillingerne i Denne Computer > Vis > Mappeindstillinger > Faneblad Filtyper. Markér fx "JPEG-billede" og tryk Redigér. I vinduet "Redigeringshandling for typen : JPEG-billede" trykker du Gennemse og finder der stien til Photoshop. Den findes sandsynligvis i C > Programmer > Adobe > Photoshop > Photoshop.

Alle fotoafdelingens Macintosh computere – undtagen fotoafdelingens G4, er indstillet til at åbne billedfiler af JPEG og TIFF typen i Photoshop 5.

Filter-flash ved lysstorfør

Følgende anbefalinger angiver de Kodak Color Correction filtre, der kan sættes foran flashen,således at flashen giver samme farve som det omgivende lys. Hele farvestikket filtreres derefter ved hjælp af kameraets hvidbalance.

Rørtypen er oftest angivet på selve lysstofrøret. Hvis det ikke er muligt at aflæse rørtypen kan filtreringen CC10R+CC20G ("ukendt rørtype") bruges.

Rørtype	CC filter
Daylight:	CC 40 G + CC 40 B
White:	CC 20 R + CC 30 G
Warm White:	CC 40 R + CC 40 G
Warm White de Luxe:	CC 60 R + CC 30 G
Cool White:	CC 30 G
Cool White de Luxe:	CC 20 R + CC 10 G
Ukendt lysstofrør:	CC 10 R + CC 20 G
Glødelampe (100W)	85 B

Der er dog ingen grund til at være hysterisk med en helt eksakt filtrering; meget kan reddes i Photoshop bagefter. Jeg bruger selv kun 10R+20G og 85B.

Finjustering af hvidbalancen i Nikon D1

Følgende tabel viser farvetemperaturskiftet i Kelvin grader, når Nikon D1s seks faste hvidbalance indstillinger justeres manuelt med sub-command hjulet ved pegefingeren.

Kamera Display>	-3	-2	-1	0	1	2	3
Direct Sunlight	460	300	140	0	-120	-260	-360
Shade	820	520	240	0	-240	-460	-680
Overcast	580	360	180	0	-180	-360	-500
Incandescent	300	200	100	0	-80	-160	-240
Fluorescent	280	180	100	0	-80	-160	-240
Flash	600	400	200	0	-200	-400	-600

Kilde: http://www.nikon-euro.com/

Kendte Compact-Flash kort problemer

LCD-monitoren skriver 'Card contains no images' selvom der tilsyneladende må være billeder på CompactFlash kortet (idet Top-LCD displayet fx viser 52 billeder tilbage på et 160 MB kort).

Fænomenet opstår, når CompactFlash kortet ikke er blevet formateret i kameraet efter at billedfilerne på CompactFlash kortet enten er blevet slettet i en Apple Macintosh,

eller blot trukket ud på skrivebordet uden at være blevet gemt i fx en mappe.

Løsningen er at formatere CompactFlash kortet i kameraet og huske altid at kopiere billedfilerne direkte til fx en mappe i computeren inden CompactFlash kortet fjernes fra den.

Nikon D1 er blevet længere tid om at skrive til CompactFlash kortet: Løsning: CompactFlash kortet skal engang imellem fuld-formateres. Den formatering, der sker i Nikon D1 er en hurtigformatering. En fuld formatering kan kun foretages i en PC. Hvis du råder over en Windows PC med enten en PC-kort læser, CF-kortlæser eller et USB-stik kan du selv foretage en fuld formatering.

Hvis ikke vil jeg gerne hjælpe dig

Epson PhotoStylus 1200+ udskriver ikke: Undersøg først de gængse problemer i Epsons egen instruktionsbog. Hvis dette ikke løser problemet, kan det skyldes en kendt fejl i forbindelse med USB:

Når Epson printeren vælges i Vælger, kommer der muligvis ikke nogen port frem i højre del af Vælger-vinduet. Det kan skyldes, at der er sat et forkert kryds i Kontrolpaneler > Udvidelseskontrol. Der må kun være kryds i én af de bokse, der hedder noget med Epson USB ntclassx.

La Cie CD-ROM brænderen kan ikke findes, selvom den er tændt og tilsluttet. Prøv først at slukke og tænde CD-ROM brænderen. Der kan også være konflikt mellem Logitechmusen og La Cie CD-rom brænderen. De bruge begge to USM-porten. Problemet løses midlertidigt, ved at fjerne Logitech musen fra USB stikket, genstarte CD-ROM brænderen og trykke på Search knappen i Toast vinduet.

	Adaptec Toast™	DE
ů Š	TOAST S	3.8.1
ă	Data: (Drop files and folders here) Data	
41	Total: -	
$\mathbf{\nabla}$	CD Recorder	
	No CD-Recorder, Please check cables and power.	
	Check Speed Write CD	

Appendix 3

CF- nr.	Standardindstilling		Må ændres ?
0	A	В	ja
1	0	0	ja
2	3	3	ja
3	0	0	ja
4	0	1	ja
5	0	0	ja
6	0	0	ja
7	0	0	ja
8	0	0	ja
9	0	0	ja
10	0	0	ja
11	as	as	ja
12	0	0	ja
13	0	0	ja
14	8	8	ja
15	6	6	ja
16	10	10	ja
17	0	0	ja

Opsætning og indstillinger i Nikon D1 Firmware Nr. 1.0.5	
Standardindstillinger for delekamer	aer

CF-nr.	Standardindstilling		Må ændres ?
0	A	В	ja
18	0	0	ja
19	0	0	ja
20	0	0	ja
21	0	0	ja
22	0	0	ja
23	3	3	nej
24	0	0	ja
25	ch	ch	ja
26	21	21	ja
27	2	2	ja
28	1	1	ja
29	1	1	ja
30	S	S	ja
31	0	0	ja

Når delekameraet returneres, er det lånerens ansvar, at alle CF-funktioner stilles i som ovenstående, at CompactFlash kortet er formateret og alle batterier er ladet helt op.

Appendix 4

Opsætning af computer Apple Powerbook G3 Modelspecifikationer: Powerbook G3 Lombard 333 Mhz, 4 GB Harddisk, 320 MB RAM Powerbook G3 Pismo 400 Mhz, 5,5 GB Harddisk, 320 MB RAM Styresystem: Mac OS9 Arkivoversættelse: Alle JPEG og TIFF filer åbnes af Adobe Photoshop 5.0.2 Skrivebordsfarver: Stribet baggrund 3 MouseWare: fra Logitech installeret

Opsætning af hovedprogrammerne: Adobe Photoshop 5.0.2 Filesaving: File > Preferences > Saving Files: x Never Save

x Never Save x Always (for at undgå thumbnail x Use lower Case Blank Include ...

Color Space: Adobe RGB

Plug Ins: Quantum Mechanics Pro, Band Aide og Nikon YCC format læser

FotoStation 4.0 build 85

Alle udmapper på nær én er fjernet. Sidste mappe er omdøbt til Udvalg, farvet grøn, og henviser til en grøn Udvalg-mappe på skrivebordet.

Fetch 3.0.3

Customize > Preferences > Faneblad Misc: Fjern kryds fra Anarchie emulation mode

Appendix 5 Internetopsætning af Powerbook G3

Internet kan bruges via 3 telefon-/netværksforbindelser:

A. Alm. telefon (Tilsluttes via et normalt telefonstik)

B. Mobiltelefon (Via mobiltelefon)

C. Fyns Amts Avis Sct. Nicolaigade (Tilsluttes via Netværket på FAA)

		Kviksta	rt	
	Internet-/	'net v ærksforbindelse	Programmer	
1-TCP/IP	2-Modem	3-Remote Access		

Fremgangsmåde:

- 1. Klik på "TCP/IP" i Kvikstart under "Internet-/netværksforbindelse" i Kvikstart
- 2. Tast XK
- 3. Marker den forbindelse du ønsker at bruge (A, B eller C)
- 4. Klik på knappen "Aktiver"
- 5. Luk vinduet "TCP/IP (......)" i lukkefirkant i venstre hjørne eller tast # W

Brug din egen IP adresse i stedet for den, der står i illustrationen herover

- 6. Klik på "Modem" i Kvikstart under "Internet-/netværksforbindelse"
- 7. Tast X K
- 8. Marker den forbindelse du ønsker at bruge (A, B eller C)

- 9. Klik på knappen "Aktiver"
- 10. Luk vinduet "Modem (......)" i lukkefirkant i venstre hjørne eller tast #W

🗆 Modem (Alm. telefon) 📃 🗏	🔲 📃 Modem (Fyns Amts Avis Sct. Nicolaigade) 📃 🗏	🗆 📃 Modem (Mobiltelefon) 📃 🗏
Forbind via: Internt modem 🗢	Forbind via: Infrarød port 主	Forbind via: Infranød port 主
Modem : Apple/GV 56k 🗘	Modem : Ericsson-infrarød	Modem : Ericsson-infrarød 🗘
Lyd: 💿 Til 🔾 Fra	Lyd: 💿 Til 🔾 Fra	Lyd: 🕑 Til 🔾 Fra
Ringer op : Tone Puls	Ringer op: Tone Puls	Ringer op : Tone Puls
🔲 Ignorer ringetone	🔲 Ignorer ringetone	☑ Ignorer ringetone
0	0	0

- 11. Klik på "Remote Access" i Kvikstart under "Internet-/netværksforbindelse"
- 12. Tast **%**K
- 13. Marker den forbindelse du ønsker at bruge (A, B eller C)
- 14. Luk vinduet "Remote Access (..)" i lukkefirkant i venstre hjørne eller tast #W

🗆 🚃 Remote Access (Alm. telefon) 🚃 🗃	🔲 🚍 Remote Access (Pyns Amts Avis Sct. Nicolaigad 🚍 🗄	🗆 Remote Access (Mobiltelefon) 🗃
▼	▽	▽
Registreret bruger () Gæst Nøvn: 1200HHHHHHH) Adgangskode: Mevee Musk kode I Brug Hjælp til opkald Nummer: 65210086	Registreret bruger () Gæst Nøvn : Adgangskode : Husk kode : Brug Hjælp til opkald Nømmer :	 Registreret bruger Gæst Kevn: 1201 socsocsse Adgengskode: eeeeeee With kode: Brug Hjælp til opkald Nummer: 87256902
Status Letig	Status Lødig.	Status Ledig.
Ø Indstillinger) Tilslut	Mastillinger Tilsiut	Indstillinger Tilslut

Indsæt dine egne adgangskoder i felterne Navn og Adgangskoder

Klik på "Netscape", "Internet Explorer" eller "Fetch" i Kvikstart under "Programmer" og der etableres automatisk en forbindelse til Internettet.

Tilslutning på lokalredaktion: Du kan også overføre billeder via Fyns Amts Avis' netværk på lokalredaktionerne. Du kan ikke gå på Internettet eller hente post via din egen computer via netværket på en lokalredaktion.

Tilslut netværkskablet til din computer og netværksstikket. Vær opmærksom på, at Langelandsredaktionen bruger samme type stik til både telefon og netværk. Vær helt sikker på, at du bruger det rigtige stik.

Konfigurér computerens netværksforbindelse til "Fyns Amts Avis Sct. Nicolaigade" Undtagen TCP/IP indstillingen. Her vælges en af telefon-indstillingerne.

Billeder kan overføres til avisens billeddatabase ved at trække billedfil ikonerne hen i den røde FAA-Fotografer henvisningsmappe.

Tele Danmark opkaldsnumre

Fyns Amts Avis har valgt Tele Danmark Internet som Internetudbyder til fotografernes billedtransmission. Dette giver mulighed for at kalde op til lokale opkoblingspunkter over hele Verden. Det sparer penge hos den du låner telefonen af. Nedenstående liste er et udvalg af telefonnumre. Jeg har derudover en liste på 4.500 opkaldspunkter i 85 lande.

Fyn:

Assens: 6371 1900 Bogense: 6381 1900 Fåborg: 6361 6900

Middelfart: 6341 1900 Nyborg: 6331 3900 Rudkøbing: 6351 1900

Odense: 6313 0170 Svendborg: 6321 0086 Ærøskøbing: 6352 1900

Mobiltelefon: Mobiltelefon: 8725 6902 *

Øvrige Danmark:

Albertslund: 4366 1520 Esbjerg: 7610 2800 Frederiksberg: 3816 1737

Frederikshavn: 9622 2198 Frederikssund: 4736 1277 Haderslev: 7323 0999 Herning: 9626 2900 Hjørring: 9623 1898

Kolding: 7630 5800 Nakskov: 5491 1058 Næstved: 5575 1521

Randers: 8710 1098 Rønne: 5694 1058 Thisted: 9617 2698

Viborg: 8725 6900 Århus: 8731 1111 Aalborg: 9630 4900

Opkald i Udlandet

Bahamas: 242 356 1118 Norge: 7350 3800 Sverige: 3-cifret område nr. + 559997

Tyskland (GSM): 0171 22265 Tyskland (fastnet): 01024 01924 777

*Dette nummer skulle også virke ved opkald fra udlandet, det er dog endnu ikke blevet afprøvet i praksis!

For at bruge et telefonnummer fra listen, skal det du rette i telefonnummeret der kommer frem i Remote Access vinduet når du konfigurere din telefon/netværksforbindelse.

Appendix 6

Fyns Amts Avis keywords

Arbejdsmarkedet Arkitektur Byggeri Bygninger Erhverv Festligheder Film Fodbold Foreninger Forvaltninger Fritid Geografi Gymnastik Handel Historie Håndbold Håndværk Industri Kommunikation Kultur Kunst Landbrug Litteratur Millitærvæsen Musik Natur Portrætter Politi Politik Religion Restauranter Retsvæsen Samfundsforhold Sejlsport Sport Sygdom og sundhed Teater Trafik Turisme Uddannelse Ulykker Undervisning Vejanlæg Videnskab

Appendix 7

Dine serie- og licens numre

Navn:	
Nikon D1 serienr.	
Powerbook serienr.	
Powerbookens FAA-nr.	
TCP/IP (IP adresse)	
Photoshop 5.0.2	
FotoStation 4 build 80	
Quantum Mechanic Pro	
TeleDanmark brugernavn	
TeleDanmark adgangskode	
Digimarc ID:	PIN: 59 ID: 479889